

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

John Donne

Szent szonett

Halál, ne kérkedj, bár úgy hív a vásott:
Nagy és iszonytató, egyik se vagy:
Nem hal meg az, ki karjaidba fagy,
Szegény Halál: nem öl meg csapásod.

Ha édes az Álom, mely pusztá másod,
Tőled mi kéjjel nyughat el az agy,
Hozzád igyekszik az, ki jó, ki nagy —
Lelkük kiröppen s csontjuk földbe ásod!

Cselédje sorsnak, kórnak, régi bűnek,
Királyoknak, mérgeknek, háborúknak,
De a bűbáj s mák szebb álmod talál

Mégis nekünk. Hát mért viczorogsz röhögve?
Egy kurta álom s ébredünk örökre,
Aztán nem is vagy és meghalsz, Halál!

Fordította: Kosztolányi Dezső

Tartalom

Tanulmány

William H. Willimon: A jeruzsálemi gyülekezetben megtestesült evangélium. Apostolok cselekedetei 2,42—47.....259

Szentháromság-vasárnapi prédikációk

László Dezső: A Szentháromság titka. Máté 6,9—13261
J. C. Ryle: Jézus testamentuma. Máté 28,11—20263

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán: Ő megmutatja a mi utunkat. 1Sámuel 9,1—8266
Henk G. van de Graaf: Kerítetlenül, nyíltan, szabadon fogják majd lakni Jeruzsálemet! Zakariás 2,1—5.....268
Walter Lüthi: „És mindenük köz vala”. Apostolok cselekedetei 2,42—47272
Walter Lüthi: „A hívők sokaságának pedig szíve, lelke egy vala”. Apostolok cselekedetei 4,32a.....276
Molnár Károly: A vezető hitvallása. Józsué 24,15280
Nagy András: A züllés felé. Lukács 15,11—13.....282
Nagy József: Az első naptól az utolsóig. Nehémiás 8,1—6; 9,11b.18a284
Nagy László: Énok. 1Mózes 5,21—24; Zsidókhöz 11,5289
Szekeres István: Két beszéd... Apostolok cselekedetei 10,30a.33—35292
Sieghard Schaupp: Keresztyén életszabályok. Róma 12,9—16294

Esketési beszéd

Bustya Dezső: Elveszteni és megtalálni. Máté 16,25.....298

Temetési beszéd

Cseh Zsolt: Kőszikla-örökség. Zsoltárok 73,26.....300

A lapot alapította: dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának nyomdájában

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Venczel Géza

Tanulmány

William H. Willimon

A jeruzsálemi gyülekezetben megtestesült evangélium

Apostolok cselekedetei 2,42—47

Ha az Apostolok cselekedeteiről írott könyv a maga kora szempontjai szerint íródott volna, akkor arra számíthatnánk, hogy a pünkösdi körüli tumultus, Péter megható beszéde és a tömeg lelkes érzelmi reakciója a történet végét jelenti, miként a 2,1—41 beszámol erről. A korabeli vallásos életet a pillanatnyi lelkesedés, az időnkénti érzelmi kitörés és a felületesség megfertőzte. A korabeli szóhasználatban a „lelkes” jelző tulajdonképpen rokon értelmű egy rövid ideig tartó olyan érzelmi magaslattal, mely nem hosszan tartó elkötelezettségből ered. Azért vagyunk bizalmatlanok a vallásos érzélemmel szemben, mert azt feltételezzük, hogy ez az egész karizmatikus fontoskodás és hűhó nem sokat ér. Az az állítás, hogy „hozzájuk csatlakozék azon a napon mintegy háromezér lélek”, nem hat meg minket annak ellenére sem, hogy Lukács ezzel meg akar hatni bennünket. Sokszor látható a kegyességnek ilyen feléledése, kitörése és elmúlása.

Lukács azonban nem hogy bennünket bizalmatlanságunkban, hanem megmutatja számunkra a pünkösdi lelkesedés tartós testet öltését. Tekintetünket ezért a gyülekezet felé irányítja, ahol az evangélium megtestesülésének négy formáját láthatjuk.

1. És „foglalatosak valának az apostolok tudományában” Az egykor oly népszerű különbségtétel az apostoli didache (tanítás) és a kerygma (prédikáció) között túlzott volt. Természetesen Lukács is különbséget tesz a kívülállók számára mondottak és a gyülekezeti életben hirdetett Ige között. Lukács távol áll a modern érzelgős „egybeolvasztás” szemléletétől, de óvakodik attól is, hogy elvlassza a gyülekezeti tagokat, akik ismerik a tanítást, a gyülekezeten kívül állóktól, akik nem ismerik azt.

Az Apostolok cselekedetei azt mutatja, hogy az egyház megpróbálja az evangéliumot az egyházon belül alkalmazni, valamint azt is, hogy az egyház továbbra is hűségesen eleget tud tenni elhívásának és hivatásának. Az egyháznak nem szabad az egyik pillanatnyi érzelmi kitöréstől a másik pillanatnyi érzelmi kitörésig sodródnia, nem szabad a pünkösdtől hetenkénti kiindulási ponttá élesztenie, hanem az egyháznak sokkal inkább azonnal teljesítenie kell a tanítás feladatát és pontosan ki kell jelölnie az egyház küldetését és célját.

2. Az egyház a közösséget jelenti. A Szentlélek létrehozta a koinoniát. A valódi csodatörténet pünkösdkor az, hogy az emberek csoportjaiból, „minden nép közül, melyek az ég alatt vannak” (2,5), a hívők egységes testté formálódtak. Ami ennél is több, az az, hogy ez a koinonia nem csak meleg szívű animorum concordia, nem az emberek által kezdeményezett testvéri szeretet. Ez egy olyan közösség, mely sok bámulatos „csodát és jelt” (2,43) tesz, nem kisebbet, mint azt, hogy „Mindnyájan pedig, akik hívének, együtt valának és mindenük köz vala”, eladogatván és szétosztogatván vagyoniukat mindenkinek (2,44—45). A későbbi írásmagyarázók úgy mutatják be ezt a követelményt, mint az egyház létrejöttének idealizált formáját. Az, hogy később Lukács Barnabás nagylelkűségéről beszél a 4,36—37-ben, azt sugallja, hogy ez a korai közösségben történő vagyoneelosztás kivételszámba ment a gyülekezetben. Mégis ez a vagyoneelosztás konkrét bizonyítéka annak, hogy valami különös és lényeges változás állt be ezekben az emberekben. 5Móz 15,4—5 egy olyan földet ígér, ahol nem lesz szegénység. Ez a föld ölt látható formát abban a közösségben, amely túllépi a hagyományos barátság kereteit. Lukács 19,8-ban egy kis ember találkozik az evangéliummal és ennek eredményeképpen vagyoniát a szegényeknek adja (Lk 12,13—34). Most az egész gyülekezet azt teszi, amit Lukács tett. Az a lelkiség, amelynek itt tanúi vagyunk, sokkal nagyobb és több egy könnyed

érzelmi kitörésnél. Mindentől megszabadultak, amijük volt, tehát ez a koinonia sokatmondó.

3. Az egyház foglalatosa „a kenyérnek megtörésében”. A gyülekezet asztalhoz ülése egy másik kézzelfogható és nyilvánvaló bizonyítéka a Szentlélek munkájának. A Lukács evangéliumában minden alkalom, amikor Jézus tanítványaival együtt étkezik, a testvériség kijelentésének vagy tagadásának az ideje. Jézust asztaltársasága miatt elítélték: „Ez bűnösöket fogad magához és velük együtt eszik” (Lk 15,2). Jézus nem tett különbséget azok között, akikkel egy asztalhoz ült. Tapasztalatból tudjuk, hogy az asztalnál a társadalmi korlátok erősebben kihangsúlyozódnak. Az együtt táplálkozás az egységnek, a szolidaritásnak, a szoros barátságnak a jele, vagyis látható jele annak, hogy az egykori társadalmi korlátok, amelyek valamikor megmérgezték ezeket az embereket, már ledőltek. Az, hogy itt a „kenyér megtörése” az úrvacsorára vonatkozik-e vagy sem, vita tárgya. Valószínű, hogy Péter gyülekezete a Lukács idejében nem ismerte az általunk tett különbséget a kenyér egyszerű megtörése és a sákramentum kiosztása között az egyházban. Jó zsidó szokás szerint, amikor az asztali áldás elhangzik, akkor az asztal szent helyé és az evés megszentelt tevékenységgé válik. Azt azonban tudjuk, hogy a 46. vers „örömmel és tiszta szívvel részesednek az eledelben” szövegrészlete a Messiás eljövetelkor érzett örömet sugallja. Az egyházban történő minden étkezésre úgy tekintettek, mint a messiási lakomára való várakozásra, mint Jézus ígéréteinek előízére, vagyis arra, amit Jézus követőinek így mondott: „egyetek és igyatok az én asztalomon az én országomban” (Lk 22,30). Amikor ők együtt esznek és isznak a feltámadás reményében, már részben beteljesült ez az ígélet és már előre élvezik azt, ami Isten országában hamarosan meg fog valósulni. A próféta felhívása beteljesül. „Ó, mindnyájan, kik szomjúhoztok, jertek e vizekre, ti is, kiknek nincs pénzetek, jertek, vegyetek pénz nélkül és ingyen, bort és tejet” (Ézs 55,1).

4. A gyülekezet feltételezhetően a zsidó szokás szerinti áhítat időpontjaiban mindennap foglalatosa volt könyörgésekben. Mi több, megtudjuk, hogy mindennap templomba mentek (2,46). De a gyülekezet a sok újdonság közepette sem hanyagolja el az ősök hagyományát, nem szűnik meg hitbuzgó zsidó gyülekezetnek lenni. A tanítás, a közösség, a kenyér megtörése és a könyörgés a gyülekezetnek mind-mind olyan tevékenységei, melyek segítségével az egyházzal teljes képet alkothatunk és a gyülekezet életében felfedezhetjük a Szentlélek igazi megtestesülésének jeleit, melyek hozzásegítenek a mai egyházi tevékenység kiértékeléséhez.

A modern gyülekezetek életében a sokféle lázas, szenvedélyes tevékenységet tekintve (pl. agyagáru-készítés, kosárfonás) azt gondolná az ember, hogy a szocializációval akarják e gyülekezetek az evangéliumot helyettesíteni, és hogy e foglalatosságokat akarják a Szentlélek munkája által fenntartott gyülekezet helyett nyújtani.

Az egyházak életében „egy a szükséges dolog” (Lk 10,42), mégpedig az, hogy az egyház sajátos módján testesítse meg azt az elhívást, hogy „az apostolok tudományában, a közösségben, a kenyérnek megtörésében és a könyörgésekben való foglalatosság által” (2,42) szentelje meg életét.

A 2,42–47-ben e tevékenységek sorrendje nem oly módon jelentkezik, hogy ebből egy korai vasárnapi istentiszteleti rendet állíthatnánk össze. Lukács a 2,42–47-ben figyelmünket az Apostolok cselekedetei legfontosabb vonatkozására, a gyülekezetre tereli. Az Apostolok cselekedeteiben jelentkező egyéni szereplőknek, különösen Péternek és Pálnak, jöllehet megvan a maguk helye e történetben, de nem ők állnak e történet középpontjában. Lukácsot nem érdekelte túlzottan sem az apostolok életrajza, sem a szentek élete. Az Apostolok cselekedetei főszereplője Szentlélek, aki életre kelti és vezeti a fiatal egyházat. Az egyház tevékenységének összefoglalása figyelmünket az egyedi szereplőkről a történet igazi céljára: a gyülekezetre tereli.

Fordította: Geréb Erzsébet

(The Interpreter's Bible. Vol. 7. 308–315.)

Szentháromság-vasárnapi prédikációk

László Dezső

A Szentháromság titka

Alapige: Máté 6,9–13

Bibliavetítés: 1János 5,6–13

A keresztyén hagyomány a pünkösdre következő vasárnapot Szentháromság vasárnapjának nevezi. Az alkalom arra figyelmeztet, hogy legalább ezen a vasárnapon tüzetesebben foglalkozzunk a Szentháromság titkával.

Amikor a Szentháromságról hallunk, azonnal arra gondolunk, hogy az csupán egy dogmatikai tétel, amihez vajmi kevés köze van az átlagos hívő léleknek. Az bizonyos, hogy a keresztyén egyház legsúlyosabb dogmatikai vitái éppen a Szentháromság kérdése körül zajlottak, de ezek a viták nem önmagukért, hanem önmagukon túl két fontos érdekért folytak. A Bibliát ismerő ember a kijentés alapján arról győződött meg, hogy az abban önmagáról szóló Isten a maga egy istenségét három, egymással egyenlő isteni személyben, mint Atya, Fiú és Szentlélek mutatta meg. És a személyes keresztyén hit egyéni és közös tapasztalata is az, hogy Krisztus és a Szentlélek éppen olyan valóságos és igazi Isten, mint maga az Atya, és ők mégsem három, hanem egyetlenegy Isten. A Szentháromság valósága nem a róla szóló dogmában, hanem a Biblia alapján a hitünk által valóban megismert Istenben magában van. Ezért nem szabad ezt a kérdést a bennünket közelebből nem érdeklő dogmatika területére száműzni. Bárhol olvassuk a Szentírást, abból mindig a Szentháromság Isten arca és munkája világol elénk.

Van-e ismertebb része a Bibliának, mint az alapigéül választott Miatyánk? Vesszük-e benne észre a Szentháromság Istenről szóló kijelentést? Én éppen azért választottam Szentháromság-vasárnapi textusul ezt az Igét, hogy Isten segítségével éppen ennek alapján mutathassak rá arra, hogy milyen valóságosan Szentháromság az az Isten, akiben mi hiszünk.

Az Úr imádsága három részből áll. Az első része három, Isten felé irányuló kérés tartalmaz: Szenteltesse meg a *te* neved, jöjjön el a *te* országod, legyen meg a *te* akaratod. A második részben az ember, vagyis mi a magunk számára kérünk három ajándékot: a *mi* mindennapi kenyerünket add meg, a *mi* vétkeinket bocsásd meg és *minket* ne vgy a kísértésbe. Végül a harmadik rész, a befejező doxológia, magyarul *dicséretmondás*, ismét három tételben figyelmeztet Isten hatalmára és kegyelmére: *Tiéd* az ország és a hatalom és a dicsőség.

Vessünk egy pillantást arra, hogy a Miatyánk három része miképpen tesz bizonyosságot a Szentháromság Isten munkájáról.

I.

Az imádság *első* felében mindenekelőtt azt kérjük, hogy az *Isten neve szenteltesse meg*. Isten a maga titokzatos valóságában emberek által meg nem közelíthető módon a mennyekben lakozik. Oda senki föl nem érhet, ott őt senki nem láthatja. Az ember nem tehet mást, mint hogy teljes hódolattal elismeri Istennek ezt az önmagában való teljes szentségét, páratlanságát, s ezért könyörög így: szenteltesse meg a te neved. Ha Istent a maga teljes valóságában, tőlünk való távolságában, elrejtettségében szemléljük, akkor az ő atyaságára gondolunk. Arra az Atyára, akitől származott a Fiú, és aki a Fiúval együtt elküldötte a Szentlelket.

Ez az Atya a *Fiúban* jött közel hozzánk és hozta el és hozza el szüntelen a maga országát. Ezért könyörgünk így a második kérésben: jöjjön el a te országod. Isten országa Krisztusban jött el, Krisztusban van jelen és Krisztusban jön el a maga teljességében az idők végén. Krisztus, azaz a Szentháromság Isten második személye

nélkül Isten országának a képe vagy üres keret, vagy emberi álmok foglalatja. Tehát semmiképpen sem Isten országa.

A *Szentlélek* által még közelebb jön hozzánk Isten, lakozást vesz a mi szívünkben, és az engedelmes hitben alkalmassá és készsé tesz arra, hogy neki engedelmeskedni tudjunk, hogy így az ő akarata éppen úgy meglegyen a földön is, amiképpen az Istennek szolgáló angyalok között megvan a mennyekben: Amikor tehát azt kérjük, hogy az Isten akarata legyen meg a földön, miképpen a mennyben is, lényegében Szentlelket kérjük a magunk és az egyház számára.

A Miatyánk első felében tehát, amint a három kérésen áthaladunk, hitünk tekintete a mennyekben lakozó Atyáról a Fiúra és róla a Szentlélekre száll, és az Atya, Fiú és Szentlélek teljes Szentháromság egy örök igaz Isten egységében a hármasság művének kiteljesedéséért esdekel.

II.

Mindez még világosabb lesz az imádság *második* felében, hol a magunk számára kérünk az Úrtól javakat.

A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. Tudjuk, hogy a mindennapi kenyér a minket teremtő és bennünket gondviselő *Atyának* az áldása. A mennyeknek titokzatosságában lakozó Atya azáltal mutatja meg egyetemes szeretetét, hogy mind a gonosz, mind az igaz ember, de ezen túl az egész élő világ táplálékáról, fenntartásáról szeretettel és bölcsességgel gondoskodik. Amikor a mindennapi kenyeremet kérem, fölragyog előttem a Krisztus mennyei Atyjának, az én Atyámnak a képe és bizonyos vagyok felőle, hogy ő az én kérésemet meghallgatja.

A kenyér után *bűneim bocsánatát* kérem. Tudom, hogy Isten *Krisztusért*, az ő halálának győzelméért bocsátja meg minden bűnömet. Krisztus művének, a Szentháromság második személyének ismerete nélkül egészen hiábavaló Istenhez bűnbocsánatért könyörögni. Aki viszont tudja, hogy maga a Fiúisten miképpen békéltette meg velünk a bűneink miatt jogosan haragvó szentséges Istent, az a bűnbocsánatkérés bizonyos reménységével könyörög így: bocsásd meg a mi vétkeinket.

Isten *Szentlelke* által szabadít meg a *kísértésektől* és oltalmaz meg a *gonosztól*. Szentlélek, maga az Isten nélkül minden kísértéseimből bűn támad, és a gonosz, a Sátán mind testestől, mind lelkestől teljesen a maga hatalma alá hajt. Aki valaha is győzött a kísértésben és győzelmes a gonosz fölött, az egészen jól tudja, hogy Isten tulajdon Lelke, Szentlélek volt az ő támasza és ereje. A Szentháromság harmadik személyének, a Szentléleknek az ajándékát kérjük, amikor kísértéseink között a gonosz csábításai ellen oltalmat keresünk.

Az imádság *második* felében is, éppúgy, mint az elsőben, a Szentháromság Isten egész művének: a gondviselő, megváltó és megszentelő szeretetnek a kiteljesedéséért könyörgünk.

III.

És a Szentháromságra emlékeztet az Úr imádságának a berekesztése is: *Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség.*

Istené az ország, azaz azoknak a lelkeknek szilárd közössége, akik a Szentlélek által neki engedelmeskednek, akik benne hisznek. Istené a vele való életközösségben élő hívő emberek egész élete, minden képessége, ajándéka és tulajdona.

És övé a *hatalom*, úgy, amint *Krisztus* mondotta: nekem adatott minden hatalom *mennyen és földön*. Övé minden hatalom, míg át nem adja az országot az Istennek és Atyának, amikor ő lesz minden mindenkiben.

És övé a *dicsőség*. Magáé a mennyben lakozó *Atyáé*, aki közel jön hozzánk a maga országában, és aki hatalmát Krisztusban kegyelmesen gyakorolja mifölöttünk. Aki az örökkévalóságban kibeszélhetetlen szentségben, tisztességben és dicsőségben székél öröktől fogva mindörökké.

Csak egy igazán röpké pillantás volt, amit ez alkalommal az Úr imádságára vetettünk, a vezető gondolatoknak csak a bordázatára mutattunk rá, de mindezt azzal a meggyőződéssel tettük, hogy a Szentháromság titkának valamelyes megismeréséhez vigyük közelebb azokat, akik követni tudják beszédünk fonalát. Az, aki az Úr imádságában is fölismeri a Szentháromság Isten művének foglatát, elmélyül ennek a mindennapos imádságnak az elmondásában, s akkor ez a könyörgés is közelebb jön, az embernek nagyobb lesz a bizodalma imájának meghallgatása iránt, és az ilyen lélek rájön arra, hogy a Szentháromság nem száraz dogmatikai tétel, hanem maga az Isten.

A minket szerető, imádságunkat meghallgató Isten. Ámen.

J. C. Ryle

Jézus testamentuma

Alapige: Máté 28,11–20

Bibliolvasás: Apostolok cselekedetei
10,35–48

Ezek a versek alkotják Máté evangéliumának befejezését. E versek első része azt mutatja, hogy milyen képtelenségeket hisz a vak elfogult, ahelyett hogy az igazat hinné; majd rámutatnak arra, hogy milyen gyengeség lakozik néhány tanítvány szívében és milyen lassúak egyesek a hitben; végül a mi Urunknak e földön elhangzott néhány utolsó szaváról tanúskodnak, melyek olyannyira jelentősek, hogy teljes figyelmiink igénybevételét megérdemlik.

I.

Hadd lássuk most elsősorban azt a tisztességet, amellyel Isten a mi Urunk Jézus Krisztust felruházta. Az mondja a mi Urunk: „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön.”

Ezt az igazságot Pál is kijelenti a filippbelieknek: „Annak okáért az Isten is felmagasztalá őt, és ajándékoza néki oly nevet, amely minden név fölött való” (Fil 2,9). Ez egy olyan igazság, amely egyáltalán nem károsítja Krisztus istenségének igazi eszméjét, amint azt egyesek tudatlanul feltételezik. Ez egyszerűen annak a kijelentése, hogy az örökkévaló Szentháromság tanácsában Jézus, az Ember Fia minden teremtett dolog kinevezett örököse; hogy ő a közbenjáró Isten és ember között; hogy minden megszabadított üdvössége benne nyugszik, és hogy ő a kegyelemnek és az irgalomnak, az életnek és a békességnek hatalmas forrása. Ezért „az előtte levő öröm helyett keresztet szenvedett” (Zsid 12,2).

Fogadjuk el tiszteletteljesen ezt az igazságot, és ragaszkodjunk hozzá szilárdan. Krisztus az, akinél a halál és a pokol kulcsai vannak; Krisztus a felkent főpap, egyedül ő képes felmenteni a bűnösöket; Krisztus az élő vizek forrása, egyedül őbenne tisztulhatunk meg; Krisztus a fejedelem és a szabadító, egyedül tőle jön a bűnbánat és a bűnbocsánat. Őbenne lakozik a teljesség. Ő az út, az ajtó, a világhosság, az élet, a pásztor, a menedék oltára. „Akié a Fiú, azé az élet; akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban” (1Jn 5,12). Mindannyian törekedjünk ezt megérteni! Kétségtelen az, hogy az emberek túl keveset tudnak az Atya Istenről és a Szentlélek Istenről; de soha egyetlen ember sem gondolt még túl sokat Krisztusról.

II.

Másodszor vegyük észre azt a feladatot, amelyet Jézus az ő tanítványaira ró. Megparancsolja nekik, hogy „elmenvén azért, tegyetek tanítványotokká minden népeket”. Ismereteiket nem szabad önmaguk számára tartogatniuk, hanem azokat másoknak is tovább kell adniuk; nem szabad azt feltételezniük, hogy az üdvösség kijelentése csak a zsidóknak szól, hanem az evangéliumot ismertté kell tenni az egész világ előtt. Törekedniük kell arra, hogy tanítványok minden nép köréből legyenek, és hogy az egész világnak elmondják: Krisztus a bűnösökért meghalt.

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán

Ő megmutatja a mi utunkat

Alapige: 1Sámuel 9,1–8

Bibliailvasás: Máté 8,18–22

Ebben a felolvasott Igében van egy ilyen mondat: volt egy Saul nevű ifjú, aki szép volt. Volt valamikor egy ifjú, aki szép volt.

Lehet, hogy ha öreg leszel, előveszel egy régi fényképet, reánézel, és ez a mondat fog eszedbe jutni: volt valamikor egy ifjú, aki szép volt, és érzed, hogy ez a történet egy kicsit rólad is beszél. Amikor még fiatal vagy, érzed magadban a fiatalsággal együtt járó erőt és egészséget, de egyszer majd rólad is úgy fognak beszélni, hogy volt egy ember, aki valamikor fiatal és szép volt. Így valahogy te is meg kell hogy érezd ifjúságodban, szépségedben, fiatalságodban, egészségedben, hogy rólad is beszél ez a történet. E régi történet sodrásában ott van a mi életünk is.

Ez a fiatal és ifjú Saul szebb volt minden ifjúnál. Egész fejjel magaslott ki Izráel minden ifja közül. Szépen, zavartalanul, boldogan ment az élete. Az édesapja, Kis, tehetős ember volt. Egyszer aztán elvesztek a szamarak, az édesapja állatai. Nagy dolog volt akkor az állat. Elindította Kis a fiát, Sault, hogy menjen el és keresse meg az elveszett szamarakat.

Ezzel kezdődik Saul története. És ezzel kezdődik valahogy a te történeted is.

Először úgy indul, hogy fiatal, szép, egészséges vagy, hogy minden jól megy az életedben, de aztán egyszer elvesz valami. Lehet, hogy az egészséged vagy a békességed vész el a szívedből. Lehet, hogy a boldogság a házadból. Lehet, hogy anyagilag ér kár. Lehet, hogy valakid már nincsen többé. Az életet nem tudjuk úgy végigjárni, hogy el ne vesszen benne valaki vagy valami, aki vagy ami nekünk nagyon drága. Közben úgy járunk, mint Saul, akinek el kell indulnia, hogy megkeresse az elveszett vagyont. Az Igéből azt olvassuk, hogy bejárta egész Efraim hegyességét, majd Salisa földjét, de nem találta meg az elveszett állatokat. Efraim hegysege nagy hegycsoport. Az egyik része terméketlen mészkővidék zúgó patakokkal, a másik része erdős vidék, tele számtalan forrással. A harmadik rész a lankás lábaknál gazdagon termő föld. Saul bejárta mind a hármat. Az egyik szolgálva indult, hogy ne menjen egyedül. Aztán bejárták Saalim földjét, majd a Benjámin földjét is, de mind hasztalan. Amíg szerte jártak az elveszett kincs után, elfogyott a kenyérük, lehet, hogy vérzett a lábuk, lehet, hogy elrongyolódott a ruhájuk is.

Nem érzed-e, hogy sokszor így vagyunk mi is az életben? Valami elvesz, s aztán mindenki keres valakit vagy valamit. Az egyik ember az anyagi jólétet keresi, a másik ember a békességet, a harmadik a családi nyugalmat keresi, a negyedik a temetőbe jár és az emlékeit keresi, az ötödik a jövőndőt kutatja. Az élet nagy zúgó erdeje, Efraim hegye tele van kereső emberekkel. Mindenki keresi a boldogságát, de sokszor úgy érezzük, mintha a mi életünkbe is odaírná a Ige a fájó mondatot: nem találták meg! Erről a nagy keresésről így énekel Áprily Lajos:

Torkomig ver csorba szívem,
Tűz a talpam, seb a térdem,
Annyi rémtől megfutottam,
Míg a ritkulásig értem.
Szívem szárnya, szemem fénye,
Kurjantásos hű kedvem,
Férfisorsom mély zenéje
Elveszett a rengetegbe.

Neked vajon mid vészelt el, míg járod az élet nagy erdejét?! Ötven év, hatvan év, nyolcvan év alatt vajon mi vészelt el a nagy zúgó rengetegben? Hányszor jártunk mi is úgy, mint Saul, aki kereste, de nem találta meg. Nem a talpunk vérzett fel; hanem a szívrünk, nem a ruhánk szakadt össze, hanem a lelkünk, s közben mentünk mindig-mindig új határok felé, de amit kerestünk, az mindig tovaszállt, mint a mesebeli kék madár. Vajon utolérjük-e valamikor? Vajon megtaláljuk-e? Vajon lesz-e egyszer boldog hazatérés? Vajon megtaláljuk-e egyszer azt, ami elveszett? Ketten indulnak, Saul és a szolgája, mert egyedül keresni nehéz. Te is talán kettesben indultál. Te és az élettársad, mert tudod, hogy nehéz egyedül vándorolni. Vajon ketten megtaláltátok-e? Vajon nem tértetek-e le az útról? Vajon nem úgy volt-e, hogy elágazott a nagy erdőben az út, és az egyik ment jobbra és a másik ment balra? Leültök még az asztal mellé, de már más vidéken jár a lelketek.

Milyen nehéz annak, aki egyedül marad, akinek nincs ki megszorítsa a kezét, akinek egyedül kell keresnie azt, ami elveszett, és aki egyedül nem tudja megtalálni többé már soha azt, akit elvesztett.

Ez a régi történet arról beszél, hogy Saulék belefáradtak a keresésbe. Odafordult Saul a társához, és azt mondta: menjünk haza, térjünk vissza, úgysem találjuk már meg, és otthon édesapám lehet, hogy már aggódik értünk. Lehet, hogy mi is elveszünk valahol, és nem fogunk majd visszatalálni. Térjünk haza. Lehet, hogy a te életedben is volt már úgy, hogy érezted, hiába minden, vissza kell fordulni, és csak a féltés marad, hogy legalább egymást megőrizték, hogyha már sok minden elveszett az úton. Legalább az maradjon még melletted, akit szerettek. Már vissza is tértek volna az úton, de azt mondja a szolga: Íme, az Istennek az embere most e városban van, és az az ember nagy tiszteletben áll, mert mindaz, amit mond, beteljesedik. Most azért menjünk el oda. Talán megmondja nekünk is a mi utunkat, hogy merre menjünk.

Milyen jó volt nekik, hogy ott volt az Isten embere, hogy Isten úgy igazgatta a járásukat, a keresésüket, a céltalan barangolásukat, hogy éppen akkor érkezzenek Betlehem környékére, amikor ott volt Sámuel, az Isten embere. Milyen jó, hogy éppen eszükbe jutott az Isten embere, hogy elmehettek hozzá, aki nagy tiszteletben áll az emberek előtt, mert amit mond, az beteljesedik. Ha végigolvasod Saul történetét a Bibliában, látni fogod, hogy nem véletlen volt ez a bolyongás, ez a keresgélés. Isten akarta, hogy elveszen valami, Isten akarta, hogy elinduljanak ketten. Isten vezette arra Sámuelet. Ő készített találkozást az Efraim hegysége felett, hegyek, völgyek és zúgó erdők felett. Isten, az életünk nagy tervezője és rendezője.

Milyen jó, hogy minket is elindított Isten, s amíg vérző szívrrel, szakadozott lélekkel bolyongunk és keresünk ott a nagy zúgó életerdő felett, ott van a nagy rendező, Isten, és úgy vezet minket, hogy ne térjünk vissza üresen, hogy közel kerüljünk valakihez, aki nagyobb, mint Istennek ez a régi embere, aki azért érkezett Betlehembe, hogy az egész elveszett emberiséget megkeresse. Milyen jó, hogy közel kerülhetünk a mi Urunk Jézus Krisztushoz.

Lehet, hogy utunkon mi is eltévedtünk és nem tudtuk megtalálni azt, amit kerestünk. Ezért jöjjetek, menjünk Jézushoz, hátha ő megmondja nekünk. Gondolkoztál-e már ezen? Ha nem sikerült valami a családi életetekben, ha nem sikerült valami a magánéletetekben, gondolkodtatok-e ezen és mondtátok-e egymásnak, menjünk Jézushoz? Kérjünk tőle tanácsot, hátha megmondja nekünk a mi utunkat, hátha megmondja, hogy merre menjünk. Így énekeltük az előbb is: „Utaid, Uram, mutasd meg”, mert eltévelyedtem. A te utad szép, a te ösvényed ragyogó, mert azt úgy hívják, hogy szeretet és békeesség, bizalom és öröm. Az én utam? Az én utam, Uram, zúgolódás, gyűlölködés és önzés. Eltévedtem, Uram! Segíts meg! Hátha a te utaidon megtalálom azt, amit keresek.

Milyen jó, hogy megszólal Saul szolgája! Milyen jó, hogy a te szívedben is megszólalt ez a régi hang, és ezért jöttél most is ide, azért jössz sokszor ide az istentiszteletre, mert érzed, hogy itt van ő, aki azt mondta magáról: „én vagyok az út, az igazság és az élet, és senki sem mehet az Atyához, hanem csak énáltalam”

„És monda Saul az ő szolgájának, elmehetünk oda, de mit viszünk ajándékba az Isten emberének?”

Elkezdének keresgélni a tarisznyában. Kihullanak belőle a morzsák, és a morzsák között találnak egy kicsi ezüstpénzt. Ezt visszük el, mondják, bár kevés, hisz egy ezüstsikulusnak csak a negyedrésze.

Mi is most megállunk egy pillanatra, és azt mondjuk: elmennénk mi hozzád, Uram, de mit vigyünk neked? Mi van nekünk? Bele kell nyúlni a lélek tarisznyájába, és miközben keresgélünk benne, egyre hullnak a morzsák. Régi örömök megszáradt morzsái, fájó emlékek, fekete bűnök, szívszorogató bánatok.

Mi van a tarisznyában? Ó, milyen fájoan üres sokszor a lelkünk tarisznyája! Nincs benne már egy ezüstsikulusnak a negyedrésze sem. Egy-egy imádság, amit magunkkal hordunk, egy-egy fájdalom, amitől nem tudunk megszabadulni. Fordítsuk ki egészen a tarisznyát, és ha van benne egy kicsi ezüstpénz még, egy kicsi bizalom, egy kicsi szeretet, egy kicsi hűség, egy morzsányi hit, akkor merjünk elindulni az Isten embere felé, az Isten Fia felé, és mondjuk azt: Uram, elvesztettünk mindent az erdőrengetegben. Valamikor mosolyogva, énekelve, bizakodóan indultunk, és ott maradt a sötét utakon a kacagásunk, a reménységünk. Nézd, még van egy ezüstsikulusunk, csak negyedrésze annak, amit adtál az útra. Maradt még egy kicsi, s ezt letesszük a te kezébe, Jézusunk, mutasd meg nekünk a te utadat.

Ha tovább olvassátok ezt a történetet, meglátjátok, hogy nem ők adtak ajándékot az Isten emberének, hanem őket várta az ajándék. Isten rendezte úgy, hogy elveszenek a szamarak, hogy Saul helyettük királyságot találjon. Isten rendezi a mi életünket is úgy, hogy valami elveszen, valami összetörjön, hogy valamit hiába keressünk, s közben odaérjünk hozzá és sokkal nagyobbat kapjunk tőle annál, amit mi tudtunk adni. Ámen.

Henk G. van de Graaf

Kerítetlenül, nyíltan, szabadon fogják majd lakni Jeruzsálemet!

Alapige: Zakariás 2,1–5
Bibliaolvadás: Efézus 3,14–21

Körülbelül 2500 évvel ezelőtt Jeruzsálemben egy férfi nem tudott aludni. Ez a férfi Zakariás próféta. Lidércnyomása volt.

Ez egészen érthető, mert homályos és sötét körülmények között élt, amikor az élet lidércnyomássá vált. Néhány évtizeddel azelőtt még egészen reményteljesnek nézett ki minden, mert a zsidó nép számára akkor nyíltak ki a babiloni fogság nehéz börtönajtói. Círus perzsa király ötven hosszú év után végre megengedte a zsidóknak, hogy visszamenjenek Izráel földjére és felépítsék újra Jeruzsálemet és benne a templomot. Úgy tűnt ez számukra, mintha egy új élet kapuja tárult volna fel előttük.

Boldog, örömteljes szívvel sokan tértek haza... Csakhogy óriási csalódás érte őket. Valódi lidércnyomás nehezedett rájuk. Mert amíg a zsidók a babiloni fogságban éltek, addig Jeruzsálem köré idegenek telepedtek le. És ezek rossz szemmel nézték azt, hogy a zsidók visszajöttek és újra felépítették régi városukat. Fenyegették, zaklatták őket. Ezért nehéz és bizonytalan lett a zsidók élete. Veszélybe került még a pusztza létük is. Egészen lehetetlenné vált számukra az építő munka. Mintha maga az ördög szervezte volna az egészet! Ráadásul a kedvezőtlen időjárás miatt éveken keresztül rossz volt a termés. Az élelmiszer először borzalmas drága lett, azután egyszerűen megfizethetetlen. Az is tovább nehezítette a dolgot, hogy veszekedni kezdtek egymás között. Az eredeti ünnepi hangulat és a kezdeti reménység elsüllyedt a bűbánat tavában. Egész létük lidércnyomássá vált.

E nehéz tények ellen küszködött Zakariás próféta. Nem tudott nyugodtan aludni. Nyugtalanságában, lidércnyomásában „föltekintett”; „és egy férfit láttam — írja —

mérőkötéllal a kezében. Megkérdeztem: Hová mégy? Ő így válaszolt nekem: „Mégmérem Jeruzsálemet, hogy lássam, milyen széles és milyen hosszú.” Azért van Zakariás prófétának lidércnyomása, mert valaki azért indult el, hogy megmérje Jeruzsálemet, mert a babiloni fogság börtöne után itt és most, lakóhelyük körül, újra falat kell építeni, mert az állandó fenyegetés és agresszió ellen életüket újra erős falakkal kell védeniük és újra magas falak mögé kell életüket elrejtetniük. És így a babiloni fogság után az új élet az új Jeruzsálemben most újra fogságélet lett. Éspedig a saját kezük által épített börtönben. De mit tehet az ember az ellenségeskedés mély sötétségében?! Ilyenkor vajon nem az-e a legjobb, hogy mindenki megmérje a saját Jeruzsálemét?! Hogy így legalább megpróbálj egy kicsi helyet biztosítani magadnak?! Ilyenkor tehetsz-e mást, mint hogy az ajtókat és az ablakokat kulcsra zárod és megkísérelod a túlélést!

Ezt jelenti az a mérőkötéles férfi, akit Zakariás próféta lát. Ezért lett most lidércnyomása!

De hadd kérdezzem meg: vajon itt és most nem ugyanilyen lidércnyomás alatt élünk mi is? Nyugati világunkban jólét uralkodik. Nyomában azonban a társadalmat átfogó félelem is. Félelem a sok vendégmunkás és azok elűtő kultúrája miatt; félelem Japán erős gazdasági előnyomulása miatt; félelem amiatt, hogy a második és harmadik világ veszélyezteti a Nyugat jólétét. A Nyugatot fenyegeti az a veszély is, hogy gazdasági falakat és kerítéseket kényszerül felépíteni.

A jólét sok mindent hozott magával, így például hozta a közömbösséget, a telhetetlenséget, az önzést és a bűnözést. A sötétben a városok utcáin veszedelmes járni. Ezért kell a mérőkötél. Fallal kell körülkeríteni házainkat. Az ajtókat és az ablakokat kulcsra kell zárunk. Ilyen feliratokat használunk: elektronikus biztosítás, vagy harapós kutya. Még akkor is, ha nincs kutya... Ez tiszta lidércnyomás!

Kulcsra zárjuk templomainkat is. Hétköznap, amikor elhagyjuk, kétszeresen bezárjuk a templom ajtaját. Nehogy betörjenek és az úrvacsorakehelyt vagy a gyermek-istentisztelet kicsinyke perselypénzét ellopják. Az istentisztelet kezdete után rögtön bezárjuk az ajtót, hogy nyugodtan és békében ünnepelhessünk.

Sokszor mérőkötéllal járjuk körül a gyülekezeti életet: hányan vagyunk még Rotterdam városában? Tudunk-e még diakónusokat, presbitereket és kurátorokat találni? Lesz-e még elég pénz a gyülekezetben, hogy egy lelkipászort fizethessünk? És meddig lesz?

A mi református anyaszentegyházunk életünk oly sokat ígérő kezdete volt! A református név eredetileg azt jelentette, hogy „mindig és minduntalan reformálódni” (Semper reformanda). Így vallották atyáink és anyáink. Azonban mi lett belőle?! Református az, aki református. És ezzel kész. És ezzel vége. Kulcsra zártuk az ajtót.

A mi reformátoraink úgy látták, hogy az evangéliumot el kell vinniük a társadalomba, az emberekhez, az egész néphez és a hatóságokhoz. Az egész világon minden néphez el kell vinniük azt. Olyan sokszor falakat építettünk, falakat a hit és a mindennapi élet között, egyház és társadalom között, gyülekezet és egyház között, lelkipásztorok és máshitűek között, ember és ember között, ember és Isten között. Mérőkötéllal a kezünkben járunk szüntelen. S ez kész lidércnyomás!

Sejtem azt, hogy ti itt, amikor a Keletet és Nyugatot elválasztó fal ledőlt, abban a reménységben éltetek, hogy most egy új élet kezdődik. Hát így történt?! Nem! Ehelyett kitört a gyűlölet; az egyik nép a másik ellen hadakozik; bizonytalanság tapasztalható az emberek között, gyanúsítgatások vesznek körül, meg nem fizetett és meg nem bocsátott bűnök lappanganak a háttérben... Az élelmiszer ára szinte megfizethetetlen! Hát nem lidércnyomás az ilyen élet?! Ezért a veszélyben nem tehetünk mást, mint azt, hogy falakat építünk és kerítések mögé húzódunk vissza?! S tesszük ezt azért, hogy mindenki biztonságban érezze magát?!... Mérőkötéllal méricskéli ki-ki a maga saját kicsi helyecskéjét?! Ez a mi jelenlegi európai életünk lidércnyomása, mely nagyon hasonlít Zakariás próféta lidércnyomásához!

És akkor Zakariás próféta lidércnyomásába valaki beavatkozik. Ekkor előlépett a vele beszélő angyal, majd egy másik angyal lépett eléje, akinek ezt mondta: Fuss oda

ehhez az ifjúhoz!... Zakariás próféta lidércnyomásába belép Izráel Istene és így parancsol: Fuss oda ehhez az ifjúhoz, aki a mérőkötéllel a kezében megy. „Fuss oda...!” Mintha meg kellene akadályoznia, hogy baleset történjék, mintha maga az élet került volna végveszélybe, mintha élet-halál kérdésről lenne szó.

Pontosan ez az, amiről itt szó van! Isten Igéjében élet-halál kérdésről van szó. A mi életünkről vagy a mi halálunkról van szó! El ezzel a mérőkötéllel! Isten álma más! Isten álma az, hogy kerítetlenül, nyíltan és szabadon fogják lakni Jeruzsálemet. Falak nélküli város az Isten városa. Ez Isten álma! És ezzel Zakariás próféta lidércnyomása átváltozik Isten látomásává. Isten gyermekeinek életéről a próféta látomása ez: Kerítetlenül, nyíltan és szabadon fogják lakni Jeruzsálemet. Ezért Isten így szól hozzánk: Ember, ne zárd el hitéletedet, ne zárd el magadat a további fejlődéstől és a további növekedéstől; ne zárd el magadat embertársaidtól. Ne zárd el magadat tőlem! Él nyíltan! Él szabadon! Tárd ki szívedet, lelkedet, életedet. Tárd ki előttem és embertársaid előtt.

Mert Isten álma ez: kerítetlenül, nyíltan és szabadon fogják lakni Jeruzsálemet!

Isten így szól hozzánk: a gyülekezetben és a hitben való életek még nincsen befejezve. Olyan sok gyümölcse kell hogy legyen még. Az evangélium szomszédaidat és egész társadalmatokat is meg akarja érinteni. Befolyásolni szeretné azt. Meg szeretné változtatni azt. Nem szabad most az elszigeteltséget keresni. Ne húzódjék most senki vissza a maga kicsi és biztos fedezékébe. El ezzel a mérőkötéllel! Nyisd meg magadat embertársad, néped és társadalmad előtt. Nyisd meg szívedet világod öröme és gondjai előtt.

Ennek az időszaknak a lidércnyomásában Isten álma református gyülekezeti életünkről ez: Kerítetlenül, nyíltan, szabadon fogják lakni Jeruzsálemet.

Isten így szól egykor Izráel népéhez és így szól ma egyházához: Senki se ássa be magát az önelégültség bunkerébe. Nyissa ki szívét azok előtt, „amiket most szenvedünk”, tárja ki szívét a teremtett világ előtt, amely egyetemben sóhajtozik és nyög mind a mai napig.

Mert ez az isteni álom: Kerítetlenül, nyíltan és szabadon fogják lakni Jeruzsálemet!

De... miért kell nyíltan és szabadon élnünk?! Isten Igéje így válaszol: „kerítetlenül fogják lakni Jeruzsálemet ... a benn lévő emberek és barmok sokasága miatt”! Ezért. Isten kegyelmének műve és ideje még nincs befejezve. Ezért még sok mindent várhatunk. Emberek és barmok sokaságát várhatjuk.

Kedves testvéreim! Isten országának a zárórája még nem jött el. Ezért nekünk sem szabad bezárkóznunk. Ezért nekünk kerítetlenül, nyíltan és szabadon kell élnünk. Isten számára teljesen érthetetlen az, hogy a mi hívő keresztyén életünk gyakran olyan komisz, félénk és elkeseredett. Körülményeink alapján ez érthető lenne, de amikor Istenre nézünk, akkor egyszerre a teljes megnyitottságban, örömben találjuk magunkat. Ugyanis Isten a mi bűnös létünk lidércnyomásai közepette számunkra teljesen megnyitotta az ő szívét. Ugyanis ő az, aki megnyilatkozott a mi hitünkben a maga szeretetének határtalan és kerítetlen erejével. Jézus Krisztus, a keresztre feszített, a halálból feltámadott és a mennybe ment Urunk az, aki Isten szerető és áldást adó karját kinyújtja felénk. Ő mondatja ma nekünk azt, hogy a mi feladatunk most még ezen a földön van, mert nekünk az ő tanúinak kell lennünk a föld mind végső határáig. Isten a maga országát még mindig nem állította teljesen helyre. Tárva van még mindig számunkra a kegyelem ideje. Isten megbékülésének, megbocsátásának és megújításának kegyelmi ideje. És ezért nekünk is kerítetlenül, nyíltan és szabadon kell élnünk. Ez Isten álma, aki azt akarja, hogy háza tele legyen. Ezért Jeruzsálemnek kerítetlenül, falak nélkül kell maradnia.

Ez az isteni álom azonban megvalósítható-e?! Kerítetlenül, nyíltan, szabadon élni — nem borzasztóan veszélyes ez? Nyíltan és szabadon lehet-e élnünk akkor, amikor hitünk gyenge, amikor gyülekezeti és egyházi életünk veszélyeztetett, amikor társadalmi létünk nehéz és fenyegetett? Vajon Isten nem látja a veszélyt? Vajon nem látja a gyűlöletet és az ellenségeskedést emberek és népek között?! Vajon nem látja-e az ördögöt, aki mint ordító oroszlán szerte jár, keresvén azt, akit elnyeljen?! Minden

bizonyal Istenünk látja ezt. Sokkal jobban ismeri a veszélyeket, mint mi. Nem véletlenül függött Krisztus a kereszten. És mégis így szól ma hozzánk: Kerítetlenül, nyíltan és szabadon fogjátok lakni Jeruzsálemet, Hollandiában és Erdélyben egyaránt. Mert Isten válasza minden veszélyre és fenyegetettségére ez: „Én pedig, szól az Úr, tűzfal leszek körülötte és megdicsőítem magamat őbenne.” Maga Isten tűzfal akar lenni azok körül, akikben az ő dicsősége van.

Kedves testvéreim! Isten álma megvalósulhat. És meg is fog valósulni. Az élet lidércnyomása alatt és ellenére is lehet nyíltan és szabadon élni. Mert a dicsőség Istene megvalósíthatja ezt az álmat. Mert Isten dicsősége az, amely lehetővé teszi, hogy egészen szabadon és biztonságban élhessünk.

Be kell vallanom, hogy a szép erdélyi vártemplomokat nagyon szeretem. De meg vagyok győződve arról is, hogy ezek a saját kezűleg épített vártemplomok végeredményben nem adhatják az igazi biztonságot. Isten országa és a mennyek országa polgárainak a biztonságához a saját magunk által épített falak nem elegendők, de nem is szükségesegek. Ezt a biztonságot maga Isten és az ő dicsősége garantálja. Ő maga lesz a tűzfal körülöttünk, ha mi akarjuk és elfogadjuk az ő dicsőségét. És az ő dicsőségén belül Isten és az emberek előtt kerítetlenül, nyíltan és szabadon élhetünk. A fontos az, hogy Isten dicsősége bennünk legyen. Ez azonban nem megy magától. Ezért itt megtérésről van szó! Zakariás próféta e látomása előtt és után megtérésre hívja fel Isten népét és az összes többi népeket. Élet-halál kérdése az, hogy menedékhelyet keressünk és találjunk Isten nyílt, szabad városában, az ő dicsőségében.

Mi hát Isten dicsősége?

Hallgassuk Jézust, aki főpapi imájában így szól: „Atyám, eljött az óra: dicsőítsd meg a te Fiadat, hogy a te Fiad is megdicsőítsen téged, amiként hatalmat adott neki minden testen, hogy örök életet adjon mindennek, amit néki adott” (Jn 17,1—2). Isten dicsősége a Jézus érettünk tanúsított önfeláldozó szeretete. Pál apostol szerint ez a dicsőség határtalanná, nyílttá és szabaddá teszi az ember életét, amikor azt mondja: Istenünk „adja meg néktek az ő dicsőségének gazdagságáért, hogy hatalmasan megerősödjétek az ő lelke által a belső emberben; hogy lakozzék a Krisztus a hit által a ti szívetekben; a szeretetben meggyökerezvén és alapot vevén, hogy megérthessétek minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága az Isten jóvoltának, és megismerjétek a Krisztusnak minden ismeretet felülhaladó szeretetét, hogy ekképpen beteljesedjétek az Istennek egész teljességéig” (Ef 3,16—19).

E nélkül a dicsőség nélkül sem személyes életünkben, sem gyülekezetünk és népünk életéből nem lesz semmi. Még akkor sem, ha a legjobb és a legerősebb biztosítékokkal vennénk is körül magunkat. Isten e dicsőségével együtt az ő szeretetének a teljes bősége is megnyílik számunkra. Ezért Isten dicsőségén belül már nincs szükségünk zárt ajtókra és csukott ablakokra, sem törvényekre vagy jogokra. Miért? Azért, mert a törvények és a jogok a mi holland társadalmunkban nincsenek Isten dicsőségén kívül. Bele vannak építve abba. Ezért Isten dicsősége körülöttünk van, és mi Isten dicsőségén belül élünk. Társadalmunk jogait és törvényeit Isten dicsősége biztosítja. A kibékülés, a megbocsátás és a szeretet isteni erejével nyissuk ki szívünk ajtóit és lelkünk ablakait. Sokféleképpen fenyegetett létünk lidércnyomása közepette Isten álmát élhetjük. Ne zárjátok be magatokat! Nyissátok ki életeteket Isten és embertársaitok előtt. Kerítetlenül, nyíltan és szabadon fogjátok lakni Jeruzsálemet. Jézus nem azért ment be a mennybe, hogy eltávozzék mitőlünk, hanem hogy hit által lakozzék bennünk, hogy életünkben és életünk fölött az ő dicsőségével uralkodjék.

Nyíltságunkkal és szabadságunkkal Isten szeretetének nyitottságát sugározhatjuk ki ebbe a világba. E nyíltságban és szabadságban biztosak lehetünk benne: az ő szeretete tűzfal lesz körülöttünk. Ámen.

„És mindenük köz vala”

Alapige: Apostolok cselekedetei 2,42—47
 Bibliailvasás: Márk 16,14—20

Amikor évekkel ezelőtt egy kis faluban, Ulmizban lehullott egy meteor, a környező helységekből csoportosan jöttek az emberek, hogy ezt a ritka természeti jelenséget meglássák. Egy földre hullott égdarab — na, azt már igazán látni kell! De a kíváncsiak semmit sem láttak az ég nagyszerűségéből. Ami szemük elé tárult, nem volt több egy kormos, fekete képződménynél, nem volt más, mint egy kő, egy régi, ősrégi anyag a mi anyagunkból. A pünkösddel azonban a valóságos égnek egy darabja jött a földre, nem a föld anyaga ez, hanem Lélek, Szentlélek. Ezt bizonyítja a felolvasott bibliai rész. Itt annak a kertnek virágai kezdenek nyílani, amely után itt a földön vágyakozunk, amit sohasem tudunk elfelejteni, mióta megismertük a Paradicsom kertjének történetét. Itt most a sivatag közepén forrás tör fel és annak a folyónak vize kezd folyni, amelyről azt mondja a Biblia, hogy partjain a fák évente tizenkétszer hoznak gyümölcsöt, s hogy aki abból eszik, az egészséges lesz. Itt kezd el a föld a mennyből jövő gyógyulást; egészséges gazdasági életnek, egészséges politikának, egészséges emberi társadalomnak egy kicsi területén; jöjjetek és nézzétek meg, ilyesmit látni kell! Sokan keresnek e szép nyári időben valahol a természetben egy csendes zugot, hogy ott pihenjenek vagy talán épp gyógyuljanak. Mi a templomba való jövetelünkkel a legszebb földi zugot kerestük fel, mert valahányszor a gyülekezet Isten Igéje köré gyűl, az égnek egy darabját látja a földön. Csendesedjünk hát el egy kicsit, hogy ennek örvendezzünk, s ha Isten akarja, ettől gyógyuljunk meg.

A 3000 megkereszteltről, aki a 120 hívőhöz „csatlakozott”, ezt mondja tovább az Írás: „És foglalatosa valának az apostolok tudományában és a közösségben, a kenyérnek megtörésében és a könyörgésekben.” Ezek az új hívők még meglehetősen tudatlanok és segítségre szorultak. Jézus Krisztusról mindeddig csak fordított, ferde dolgokat tudtak, s most azt tudják, hogy megszabadította őket. Ha egy ismeretlen megmenti az életemet, nem lenne normális, ha nem érezném a természetes kívánságot, hogy azt az embert közelebről is megismerjem. S most ők szeretnék megismerni az életük megmentőjét. Az apostoloknak nem kell egyebet tenniük, mint elbeszélniük és egyre csak elbeszélniük mindazt, amit Jézusról tudnak, amit szemükkel láttak, fülükkel hallottak és kezükkel tapintottak. Beszélniük kell az Úr szavairól és tetteiről, beteggyógyításairól és halottfeltámasztásairól, végül pedig a kereszthez vezető útjáról és húsvéti győzelméről. Krisztus felől jön most annak magyarázata, ami megnyitja az értelmét annak, ami az Ószövetségben áll. A papok és írástudók helyett most az apostolok lettek a tanítók, hiszen ezeknek az egyszerű halászbereknek megadta a Szentlélek azt a tudományt, hogy a régi Igét új nyelvvel hirdessék. És ugyanaz a Szentlélek, aki új beszédet teremt, nyilvánvalóan új hallást is ajándékoz. Egy nagyothalló mondta el örömtől sugárzó arccal a minap a klinikán, hogyan nyitott egy specialista egy „ablakot” a hallójáratban, melynek következtében a hallóképességét nyolc méterrel fokozta; vannak betegek, akiknél a műtét nem vezet eredményre, vagy pedig csak két-három méteres távolságú hallóképességet érnek el vele; de olyan ritka esetek is voltak, hogy 25 méteres távolságú eredményt is elértek. Az új hívők esetében is egy hallóablak nyílt meg a Szentlélek hatására. Olyanok ők, mintha eddig egyáltalán nem hallottak volna, mintha most hallanának először az életben. És a hallótávolság nemcsak 2, vagy 8, vagy 25 méter, hanem ez az ég és föld közötti távolság, ami most számukra megnyílt. A távoli ég egész közel jött hozzuk. Amit fül nem hallott, azt hallhatják most. Felébredt bennük egy eddig nem ismert érdeklődés a mennyei hírek iránt, egy majdnem elképzelhetetlen éhség Isten Igéje után, egy nagyszerű, királyi étvágy olyan közlésekre, amelyek Istenre vonatkoznak: „És foglalatosa valának az apostolok tudományában.”

És „a közösségben” maradtak. Nagy az a nap, amelyen egy ember számára megvilágosodik, hogy mit jelent a közösség. Megnyílt számukra az, amit ez a bibliai rész kétféleképpen is kifejez: „együtt valának”. Milyen ez a közösség? Van egy ószövetségi zsolttár, amely ezekkel a szavakkal kezdődik: „Mint a szarvas kívánczik a folyóvizekre, úgy kívánczik az én lelkem hozzád, ó Isten!” S ha ezt a zsolttárt olvassuk, amelyről tudjuk, hogy a 42., akkor felismerjük, hogy egy istenfélő zsidó imádsága volt, aki Jeruzsálemből száműzött Babilonban elszigeteltségben élt. S ez az elhurcolt ember azzal vigasztalja magát, hogy Isten mindenütt jelen van; természetesen nem ismeri Isten mindenütt jelenvalóságát — de közösség után vágyik. Vágy a feleség és gyermek után? Honvágy Jeruzsálem meghitt utcái és terei után? Ahogy ma mondanánk: „az otthon harangjai” után? Bizonyára így is volt. Miért ne keveredtek volna itt ilyen érzések is? De ez az istentisztelet utáni vágy volt. A zsolttárról nem tudja Istenbe vetett személyes hitét a hívők gyülekezetétől elválasztani. Észreveszi, hogy nincs az rendjén, ha egy tag különválik. Ez a keresztyének számára pünkösdkor lett világos, ekkor vették észre, hogy mit jelent „a hívők közössége”. Ekkor szűnt meg hitük egyház- és közösségnélkülisége. Ekkor lett számukra nélkülözhetetlen az egyház, ekkor kezdték vallani: „Hiszek egy egyetemes keresztyén anyaszentegyházat, szenteknek egyességét.” Már nem tudnak közösségen kívül létezni, és látják, hogy egyedül az ember minden lehet, de keresztyén nem. Éppúgy, miként a méhek rajzásánál minden egyes méhecske, amelyik leesik a rajról, elpusztul, éppen úgy érzik ezek a keresztyének, hogy különválva lehetetlen a létezésük. Ezért folytonosan közösségben maradtak.

„És a kenyérnek megtörésében.” Ennek az új közösségnek jele számukra „a kenyér megtörése”, ahogyan azt Lukács titokzatosan mondja. Ezen mi az úrvacsorát érthetjük, amit ők pünkösdtől kezdve naponta ünnepelnek. Már nem is tudnak egy napot sem elképzelni az asztalhoz való járulás nélkül. Miért? Cézáréában, ott a római százados házában mondja Péter magáról és a többi apostolról: „mi, kik együtt ettünk és együtt ittunk övele, minekutána feltámadott halottaiból”. Így tehát számukra az úrvacsora „az Úrral való evés és ivás”. Krisztus valóban késznek mutatkozott arra, hogy mennybemenetele után is gyülekezetével maradjon minden napon a világ végezetéig. És ő azt sohasem tenné, hogy üres kézzel jöjjön el az övéihez. Ő bort és kenyeret hoz nekik. És a kenyérben és a borban keresztye gyümölcsét és húsvéti győzelmének zsákmányát hozza nekik, vagyis bűnbocsánatot és örök életet hoz. Így „esznek és isznak ők az Úrral”. Mi pedig most értjük meg, hogy miért teszik azt naponta. Egyetlen úrvacsorai közösség nélküli nap úgy tűnne számukra, mint egy nap Krisztus nélkül. Azért „foglalatosak” hát a „kenyérnek megtörésében”

„És a könyörgésekben.” Szüntelenül imádkoznak. Ennek az imádkozásnak, eltekintve attól, hogy a Szentlélek az, aki imádkozik, van egy emberi oka. Az apostoli tanítás, a közösség, a kenyér megtörése nem magától érthető számukra, nem is csak szokás, még kevésbé biztosított tulajdon, ó, nem, a Szentlélek gondoskodik arról, hogy lelki szegénységben ne maradjanak. Igaz, hogy a Szentlélek megérszégítette őket, de ahol azt a Szentlélek teszi, ott mindig józan ittasságról van szó, amikor az ember beszámítható és éleslátó marad. Az új gazdagokra és a rajongókra jellemző gögös magabiztosságot nem tűri el a Szentlélek. Ezek a férfiak tudják itt, hogy az ég újra bezárulhat, a tűz kialudhat, a fény eloltódhat és a forrás elapadhat. Igen, a szent józanság a veszélyek felismerésére készíteti őket, amelyek azoknak útján leselkednek, akik úgy vélik, hogy már üdvösségre jutottak. A hívők közötti újonnan szülőtteknek ezért különösen nagy szükség van a könyörgésre, imára, fohászkodásra és hálaadásra. Amikor Isten nekünk ajándékot ad, ugyanakkor száz kéz nyúl arra felé, hogy azt tőlünk elszakítsa. Ezért foglalatosak ők a könyörgésben. Az eredeti szövegben ezt a „foglalatoságot” egy különösen erőteljes kifejezéssel jelöli, ami szívós kitartást, következetességet jelent. Ők meglátták az ég egy darabját felragyogni, és ezért erről a helyről már nem szeretnének eltávolodni. Isten dicsőségének egy kis csücske került a kezükbe, ezt most erősen kell tartani, ahogyan a gyermek a léggömb spárgáját tartja a

kezében. Ezért foglalatossak az imádkozásban. Tartsd meg, amid van, hogy senki el ne vegye a te koronádat!

Az első gyülekezet képének egyik legfeltűnőbb vonása tehát ez a rendkívüli rászorultság. Apostoli tanítás, közösség, a kenyérnek megtörése — egyfolytában csak kapnak, kapnak és kapnak. Olyanok, mint a kisgyermek, akik újra és újra inni akarnak, bár már befejezték táplálkozásukat. Olyanok, mint a madárfiókák a fészkekben, melyek a nyakukat nyújtják és csőrüket szélesen kitarják, amikor az anyamadár a táplálékkal közeleg. Úgy tűnik, mintha csupa szükségből, rászorultságból állnának. Amikor a Szentlélek először érintette meg őket, akkor tenni akartak valamit: „Atyámfiak, férfiak, mit tegyünk?” — és most nem tesznek mást, mint hogy foglalatossak az apostolok tudományában, a közösségben, a kenyérnek megtörésében és a könyörgésekben! Az ilyenfajta tevékenység hallatán egy huszadik századi aktivista bizonyára csalódást érez. Ha a Szentlélek eljött a mennyekből, akkor az ember szeretne tetteket látni. Ha azonban nálunk embereknel a szükségérzés ilyen fokon jelenkezik, hogy szemünkkel, fülünkkel, szívünkkel az ég felé fordulunk, akkor olyan dolgok történhetnek, amik az emberi cselekvést messze túlszárnyalják. Ha ez úgy jelenik meg felettünk, mint a nap, ha úgy tör ki felettünk, mint a vihar, akkor ez összehasonlíthatatlanul hatásosabb, mint bármilyen öntözőkannával való munkálkodás.

De hát mi is történik most? Valami különös: „Támada pedig minden lélekben félelem, és az apostolok sok csodát és jelt tesznek vala.” Ez történik! Minden lelket félelem fog el, istenfélelem. De ez alig lehet az a jámbor, polgári, kegyes erény, amivé mi az istenfélelmet a mi mindent kicsinyítő erkölcsiségünkben lecsökkentettük. Az istenfélelem tűz, ami az égből hull alá. Amikor az istenfélelem meglepi a lelkeket, akkor egyszerre megszűnik mesteri helyzetalkító képességük, és akkor hirtelen ezt kérdezzük: „Vajon mi akar ez lenni?” Tényleg így kérdezték azonnal a történet kezdetén (2,13). Most történik valami, a menny felől történik valami. A gyülekezetben Isten iránti új és szent tisztelet akar gyökeret verni és terjedni. Ahol megmozdul az istenfélelem, ott úgy érzi a hívő ember, hogy következtetéseket kell levonnia és döntéseket kell hoznia. Akkor átalakító hatáshoz és erőhöz jut a hit. Az istenfélelem engedelmességgé és az egész ember Isten általi igénybevételévé válik. Így történnek csodák és jelek az apostolok által. Nyílt titok az, hogy a mi istentiszteleteinken, legalább amit a szemünk látni képes, nem történnek jelek és csodák; hogy mi megszűntünk a jelek és csodák egyháza lenni. A megdölgöztató ebben az állapotban az, hogy ehhez hozzászoktunk és ennyivel beérjük. Számunkra úgy tűnik, rendben van, hogy nincsenek már csodák. De ez nincsen így rendben. Azt hiszem, hogy ha elkezdenék bár hárman, négyen foglalatossak lenni az apostolok tudományában a közösségben, a kenyérnek megtörésében és a könyörgésekben, akkor a csodák nem váratnának sokáig magukra. Az istenfélelem nemcsak a bölcsességnek, hanem a csodáknak is kezdete: Ha minden lelket elfog ez a félelem, akkor történnek csodák az apostolok keze által.

Egy ilyen, az istenfélelem által előhívott szent unszolást, egy ilyen jelt és csodát említ a történet, úgy is mondhatnánk, egy bizonyos „gazdasági csodát”, ami azonban több ennél. A Szentléleknek többek között megvan az a tulajdonsága is, hogy enyhe nyomást gyakoroljon a pénztárcára. Kívülről nézve betörőszzerű; betör a házakba és kasszaszekrényekbe, megragadja a dolgokat, az ingó és ingatlan vagyonunkat: „És jószágukat és marháikat eladogatták és szétosztogatták azokat mindenkinek, amint kinek-kinek szüksége vala.” De ez nem külső hatásra, nem erőszakos unszólásra, nem fegyver kényszerére történik. Ez nem a paragrafusok és a rendelkezések hideg hatalma által történik, hanem belülről induló esemény, mert a tulajdonképpeni csoda mindig az emberi szívben történik. A Szentlélek munkája által kétféle dolog történik az emberi szívben:

Először úgy érzik, hogy már nem bírják elviselni azt, amit mi emberek egyébként mesterien eltűrünk; és pedig az anyagi javakat birtoklók és a nincstelenek egyidejű létét. Ők már nem viselik el, hogy nekik legyen valamijük, míg a másik nélkülözik. Meg nem osztani valamit számukra már lehetetlen. Már nem képesek a bőség

társadalmi rendje mellett az éhséget említeni. Nekik ezt senki sem diktálja. Ez egyszerűen annak a hatása, ami az égből a földön végbemegy, amikor ezt mondja a bibliai szöveg: „Mindnyájan pedig, akik hívének, együtt valának és mindenük köz vala.” Az a természetes önfenntartó ösztön és az a számító önzés, ami a szívet Istennel és emberrel szemben megkeményíti, valósággal elolvad a szent tűz hevében. Ennek következménye az a „javakban való közösség”, az az örömben, békében és szabadságban való közösség, ami nyilvánvalóan az égből jeként és csodaként jött e földre.

Ez a „javakban való közösség” azért lehetséges, mert egy ehhez hasonló közösség már a szívükben is történik. Már nem kell aggódniuk; a gond, a másnapért való gond már megoldódott. Egy lélegzetelállító öröm és könnyedség vesz erőt rajtuk. Ha nem a Szentlélek munkálkodik bennük, szinte a könnyelműséggel lehetne ezt az állapotot összetéveszteni. Felszínesen szemlélve szinte a sörözőasztalnál éneklő társasággal lehetne őket összehasonlítani: „Amit a holnap hoz: vajon öröm vagy bánat? Jöjjön, aminek jönnie kell, napsütés, zivatar, holnap is lesz egy nap, ez most a ma.” Ez azonban nem könnyelműség. Ez a jámbor öröm azért van, mert Krisztus ma náluk van és ők vele, az ő asztalánál lehetnek. Így gondtalan emberek, félelem nélküli emberek lettek. Ilyeneként írja le őket Lukács: „És mindennap egy akarattal kitarva a templomban és megtörve házanként a kenyeret, részesednek vala eledelben örömmel és tiszta szívvel, dicsérve az Istent és az egész nép előtt kedvességet találva.” Emberek, akiknek már nem kell önmagukra gondolniuk, akiknek nem kell félniük — ez valóban az ég egy darabja a földön.

„Az Úr pedig minden napon szaporítja vala a gyülekezetet az idvezülőkkel.” Azokkal, akiket mint a bűnből kimentetteket gyülekezetévé tesz.

A Szentlélek kitöltése végül is ilyen furcsa anyagi módon fejeződik be. Fenn, magasan a város felett, a templomban kezdődik a szent történet, és lenn, a városban fejeződik be. Ott fenn az imaházban pünkösdi reggelén egy akarattal együtt vannak a keresztyének, később pedig látjuk őket a házakban. Előbb „kettős tüzes nyelvekről” van szó, végül dolgokról, javakról, tulajdonról, eladásról, a testi szükségletek fedezéséről. „És kezdenek szólni más nyelveken”, és most kezd a lélekkel való telítettség anyagiakban sekélyesedni. Úgy tűnik, hogy már az első pünkösdkor az történik, amit azóta olyan sok szellemi mozgalomról mondhatunk: „Lélekben kezdődött és testben végződött.”

Igen, a pünkösdi, a Szentlélek ünnepe anyagiakban végződik, ruhánál, lakásnál, ételnél, italnál, egy új közösségnél, amelyben az embereknek házanként részük lehet. De a jámbor tudósító szerint ezzel még nem laposodott el, nem merült ki a Szentlélek, csupán megtalálta a megfelelő kifejezést és a megfelelő megnyilatkozási formát. Ne gondoljuk, hogy ez a leírás egy sajnálatos elfajulást akar bemutatni, hanem azt, amit az első szemtanúk ezzel mondani szándékoznak: Lássátok, ide akar eljutni a Szentlélek.

Nem templomokban és szent csarnokokban kíván végleg maradni, hanem le akar menni az utcák és hátsó udvarok zugaiba, a bérkaszányákba és villákba.

A Szentlélek mozgása ezek szerint két irányban történik. Először azt halljuk, hogy „an othen”, vagyis függőlegesen az égből lefelé közeledik. Azután pedig látható lesz a másik iránya, ami most már vízszintesen a föld mentén halad. Ebben különbözik a Szentlélek a mi lelkünkötől. A mi lelkünkben van valami léggömbyszerű emelkedési, lebegési vagy felfelé, magasabb régiók és szférák utáni vágy. A Szentlélek nem földiekkel játszó égi tünemény. Ő hű marad a szegény földhöz, amit szeret, és ezért az égből egyenesen a föld felé igyekszik. Éppen a legalsóbb régiókat és szférákat akarja elérni a megváltás forró kívánságával. Amiképpen minden folyadék az edény alján összegyűl, úgy keresi Szentlélek az utat a legalsóbb földi edények felé.

Egy kevésbé ismert délnémet festő, emberbarát és keresztyén, Daniel Greiner egyszer azt a megbízást kapta, hogy egy pünkösdi képet fessen. Mi van ezen a képen? Középen egy asztal. A mögött, mint egy pult mögött, két férfi áll. Körös-körül kötégekben és bálákban áru hever, ami felé kosarakkal tolazkodnak az emberek.

Asszonyok óriás füles korsókat tartanak a vállukon. Két előkelő férfi súlyos ékszerdobozt nyújt óvatos mozdulattal az asztalnál álló másik két férfiúnak, ezek az apostolok, akik alig győzik átvenni a feljükk nyújtott dolgokat. A kép előterében egy vállán zsákot cipelő paraszt lép be éppen, mellette egy tejtől duzzadó tőgyű kecske, mintha csak tejét kínálná. Különös pünkösdi kép. Szinte piaci vagy kikötői jelenet. Kimondottan ünnepélytelen. De ez így tetszik a Szentléleknek. Ő épp ott akar lenni, ahol az életben kemény dolgok ütköznek össze egymással. Ez akármi, csak nem ünnepélyes dolog. Oetinger megértette a pünkösdi lényegét, amikor ezt mondta: „Isten útjainak vége a testiség.” A pünkösdi szent anyagiasság. Amiként ellensége a Szentlélek minden kizárólagos szellemiségnek, éppúgy ellenzi a kizárólagos bensőségességet is. Nem elégszik meg szellemi tartalom közvetítésével, hanem új formákat és viszonyokat teremt. Van benne valami hatalmas átalakító erő, ha kell, felforgató, igen, forradalmi erő. Sohasem ismeri el a lélek és az anyag közötti teljes hasadást. Nem engedi meg nekünk, hogy őt csak szellemi jelentőségében tartsuk Urunknak, ő az anyagosság Ura is akar lenni. Féltékenyen őrizt ezt a teljes igényét. A Szentlélek mindenütt beleszól a dolgainkba, szót kér földművelési és gazdasági, pénzügyi és fizetési ügyeink intézésében. Fel akarja szabadítani a dolgokat a mi szorításunkból, és fel akar szabadítani minket a dolgok szorításából. Ő képes függetleníteni minket birtokolt dolgainktól és azoknak kívánásától. Ő szabadít meg a birtoklási szellem rettenetes velejáróitól, a civakodás, gyűlölet, irigység, hazugság, csalás és gyilkosság szellemétől, valamint attól a pénzszellemtől, ami ma egyre inkább, mint valaha, számokat számokra tetézve, hullákon gázol át. A pénz szelleme ma úgy dolgozik, hogy tömegsírba hajtja az embereket. Minden mögött ott rejtőzik a pénz szelleme, ez a hontalan vándorlegény. A szentlélek a pénz szellemének esküdt ellensége. Ha a Szentlélek egyszer már megragadott valakit, aki csak egy kis ízelítőt kapott belőle, az nem szabadul tőle egyhamar. Abban, amit a Szentlélek az első pünkösdi alkalmával létrehozott, mindenki részt szeretne egyszer venni. Ott lenni, ahol egyszer nem hazug a béke és nem ravasz az egységre való felhívás, ahol valóban mindenki egy akarattal van együtt! Amikor házanként megtörik a kenyeret és mindenki szüksége szerint részesedik belőle. Ott, ahol foglalatosság a könyörgésben, ahol örömmel és tiszta szívvel dicsérik az Istent, ahol nincs lentől felfelé irigység, sem pedig fentről lefelé rossz lelkiismeret és félelem. Ott, ahol az így élők az egész nép előtt kedvességet találnak. Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Walter Lüthi

„A hívők sokaságának pedig szíve, lelke egy vala”

Alapige: Apostolok cselekedetei 4,32a
Bibliaolvasás: Apostolok cselekedetei
4,32—5,11

Istennek kétségkívül az volt a szándéka ezzel az előbb felolvasott ígérettel, hogy vágyat ébresszen bennünk. Honvágyat. De nem a virágzó citromfák országa után, nem a keleti tenger partja után, ahol a sirály sikolt és a rekettye nyílik, nem is „a cseh erdő után, ahol a bölcsöm ringott”, vagy a mexikói River után. Nem az elmúlt századokban közmondásossá vált zsoldos katoná honvágya ez, akinek pillantása „a strasburgi hosszú hídról dél felé szállt”, ó, nem, nem, Isten a mi tekintetünket, gondolatunkat és szívünket egy bizonyos irányban arra az országra fordítja, amelyet a szó igazi értelmében „Szent földnek” nevezhetünk; ez az az ország és az a nép, amelyről Péter így írt: „Választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép” (1Pt 2,9). A vágy tehát Krisztus e földi gyülekezete és annak hivatása után ébred bennünk. A görög összefoglalásban feltűnik, hogy az apostolok cselekedeteiről szóló könyvben, ebben a szakaszban jelenik meg először az „eklézsia”, vagyis az egyház szó. Az egyházzal sok kép és hasonlat van. Isten itt az ősképet, minden egyház anyját,

az ősegyházat mutatja. Természetes, hogy az emberben vágy ébred utána. Isten azt akarja, hogy már ma reggel megérezzünk valamit ebből az ősegyház, az igazi egyház, a jelek és csodák egyháza utáni vágyból!

Mi az egyház? Miként él az, amit most közvetlenül nagypéntek, húsvét és pünkösd után egyháznak neveznek? Lukács eddig így nevezte: „A tanítványok”, a „hívők”, „számos férfiú”, a „hívők sokasága”. Mi az, amit most már nem számnak és sokaságnak, hanem eklézsiának nevez? Egyház? Legelőször is azt állapítjuk meg, hogy nem különálló hívő személyekről van szó, hanem egy közösségről, egy társaságról, egy testületről, egy népről, találóbban úgy mondhatnánk, egy kis népről van szó. És ez az Isten népe „egy szív és egy lélek”. Ez azt jelenti, hogy ezek nem külön-külön választott egyének, mivel önmagukat egységnek érzik, miként a test a tagokkal együtt alkot egységet. Ha egy tag egészséges, ha a gyomor, a szív, a fej, a szem, a fül, a kéz és a láb egészséges, akkor egészséges az egész test. És megfordítva, ha egy tag beteg, legyen az csak a bölcsességfog vagy a kisujj a bal lábon, akkor az egész test érzi a fájdalmat. Ezt jelenti az ősegyházban az egy test, az „egy szív és az egy lélek”. Az egyház Krisztus teste. Lehet-e ez után a test után nem vágyakozni?

Ez a közösség nemcsak gondolkodás- és magatartásbeli közösség, hanem a kapcsolatok közössége. Akinek valami tulajdona van, nem tudja továbbra is csak magának megtartani, hanem eladja és annak váltóértékét a közösbé adja: „Mindenük köz vala”, ahogy azt már hallottuk. Akinek földje és háza van, eladja, s amint a legyőzött katona fegyverét a győztes lába elé fekteti, úgy teszik le ezek a Szentlélek által legyőzött hívők az eladott javak árát „az apostolok lábaihoz”. S a Szentléleknek ez a forradalma azt eredményezi, hogy szűkölködő nem volt közöttük. „Elosztatott az egyesek között, amint kinek-kinek szüksége vala.” „Mert szűkölködő sem vala közöttük senki.” Ezzel egy ősi törvény és ígéret szava teljesedett be. Mózes 5. könyvében (15,4) ez áll: „De nem is lesz közötted szegény.” Testvérekből álló nép lenni és bajban, veszélyben egymás mellett állni nem frázis már, hanem valóság. Ez az ősegyház. Ez után kell vágyakoznunk.

Az ősegyháznak ez a formája tiszta balgaságnak és nagy együgyűségnek tűnik. Értelemmel alig felfogható, sőt ellenkezőleg, ellentmondásosnak látszik. Az emberi ész azt diktálja: „Gondoskodjék mindenki magáról, s akkor mindenkinek van.” De Szentlélek azt feleli: „Gondoskodjék mindenki a másikról, s akkor van mindenkinek.” Az emberi értelem talán rendre is utasítaná ezt a kis népet: Nem gondoltok a jövőre? a betegség napjaira? az öregségre, gyermekeitek jövőjére? De a feleletet a Szentlélek sugallja: A jövőre gondolni? Hiszen épp azt tesszük, de ez nem a mi jövőnk, hanem Isten jövője. Az Isten általi jövő felé fordulnak gondolataikkal és törekvéseikkel. Ez a kis nép az Úr visszatérésére való várakozásban tölti napjait. Ebben a nagy várakozásban minden jövővel kapcsolatos gondjuk elhalványul. Csak egy marad: Készen lenni, ha ő jön. Mondhatnánk azt is, hogy Krisztus és az ő országa közeli visszatérésének naponkénti várása balgaság, balgaság, hogy az ember az életét Isten jövőjére állítsa be és még a birtokviszonyait is eszerint rendezze. De ne felejtjük el: Itt a valóságban mi vagyunk a megkérdezettek: talán mi okosan cselekszünk, ha a jövőre gondolásunkat csak a félelem uralja? Okos dolog-e egy életet át állandóan csak a biztosításra gondolni? Okos dolog-e úgy élni, mintha állandóan egy erődben, egy menedékhelyen, egy betonfedezékben tartózkodnánk, mert már az utcára sem merészkedünk ki a házból? Talán okos berendezkedés az atomháború pokla, amely végül is ennek a birtoklásra beállított gondolkodásnak az eredményeként lebeg a jövőnk felett? Mi, akik ma emberi bölcsességünk savanyú gyümölcsét esszük, hogyan lehetünk még mindig olyan reménytelenül biztosak abban, hogy az ősegyház útja hamis és balga volt? A valóságban nem éppen a mi emberi elmességünket lehetne butaságnak nevezni? S megfordítva, nem éppen az ősegyház balgasága lenne úgy értékelhető, mint ami után vágyakozni lehet?

Tapasztalatból mindenki tudja, hogy a vágyakozás kétféle lehet: vágyunk egy elöttünk levő dologra, és vágyakozunk valami mögöttünk maradt után. A mögöttünk lévő persze ismertebb, mint az elöttünk lévő. Vágyakozni lehet a visszahozhatatlan, az

ún. „régii szép idők”, egy meghalt hozzátartozó vagy egy sír után. Ez a visszatekintő kívánság nem veszélytelen; mindenesetre nem használ. Olyan ez, mint amikor az ösgyülekezet utáni vágyról beszélünk? Egy sír utáni vágy? Vágyakozás valami után, ami volt és soha vissza nem jön? Ez esetben nem vettük észre, figyelmetlenül és rosszakaratúan hagytuk elmenni a fülünk mellett azt, ami a felolvasott fejezet kezdetén áll: „Az apostolok nagy erővel tesznek vala bizonytságot az Úr Jézus feltámadásáról és nagy kegyelem vala mindnyájukon.” Nem az eltemetett, hanem a feltámadott Jézus az ösgyülekezet szíve és középpontja. A jelek és a csodák egyháza a Szentlélek teremtménye. A Feltámadott és a Szentlélek az ösegyház óta sem szűnt meg teremtő erővel munkálkodni. Azóta is munkálkodik, sohasem volt tétlen. Azóta is léteznek az egyház történetében „egy szív és egy lélek emberek”. Előrenéző vágyakozó emberek. Azt sejttem, hogy mindabból, ami azóta a Feltámadott munkálkodása által a világban létrejött, még két százaléknyit sem vett észre, értett meg és jegyzett fel az emberiség. Itt azokról a rendkívül rejtett folyamatokról van szó, amik azonban „a föld sója”-ként különböző formákban megnyilatkoztak.

Gondoljunk a régi egyház kolostoraira. Amíg az ilyen kolostortelepülések nem voltak a klerikális uralmi apparátus egyházi hatalmi pozíciói és eszközei — micsoda áldás áradt ki ezekből! Vagy gondoljunk a korai középkor sok szellemi mozgalmára, a waldensekre, a kvékerekre, az albigensekre, a közösségi élet testvéreire és nővéreire; és később a huszitákra, a Wicleff követőire, a táboritákra. Gondoljunk a kvékerekre. Észak-Amerikában százai lehetnek a jelek és csodák gyülekezetének, amikről az emberek sohasem szereztek tudomást, mivel ezekről történelmileg sohasem maradtak írásbeli dokumentumok a világ számára; de mint a földnek sója munkálkodtak és létük nem volt hiábavaló.

Higgyük csak, hogy a Szentlélek ma is munkálkodik, hogy a Feltámadott a mi századunkban is cselekszik. Ő ma is munkálkodik, testvérekké tesz a közösségi életben. Egy férfit kell említenem, aki az első világháború után, 1918-ban elkezdett kutatni egy jobb életrend után. Eberhard Arnold a neve ennek az embernek, aki aztán megszerzett Németországban egy parasztgazdaságot, amit keresztyéni közösségben élő testvérekkel rendezett be. Jellemző módon „a testvérek otthona” lett e kis település neve. 1934-ben Hitler szétzúzta ezt a közösséget. Lakói elvándoroltak; egy ideig Angliában találtak menedéket. Közben kitört a második világháború, Anglia ellátta őket a legszükségesebbekkel, és Dél-Amerika belsejébe küldte, a paraguayi Primavera-ba. Azóta is ott élnek. Ott sokan csatlakoztak még a közösséghez. Egyikük egy évvel ezelőtt hazlátogatott és elmondta, hogy kilenc gyermek apja. Ha Svájcban élne, ilyen körülmények között, bizonyára kellemetlen esetet jelentene a hivatalos szegénygondozás számára, ott azonban a közösség tisztelt tagja. Közben már ezernél is többen csatlakoztak a mozgalomhoz. Ágazatai vannak ennek a testvéri közösségnek Németországban, Angliában, Észak-Amerikában, Uruguayban és Nigériában. Egy paraguayi testvéri közösség kórházában a szegény lakosság köréből az utóbbi évben 10 000 beteget ápoltak. Ez a föld sója. A testvériség széthintése mint a hit bizonytsága indulhat ki sokfelé az ilyen közösségekből.

De talán nem is kell olyan messze mennünk. Ahol közlünk valaki elkezd keresztyéni szeretettel törődni a másik emberrel, ott már nyoma van ennek a sónak. Diakonissza anyaintézetünkre gondoljunk, amelyben ma is él és hat az ösgyülekezet szelleme. De a családban is munkálkodik mint ízesítő só az „egy szív, egy lélek” szelleme. Eszembe jut egy bizonyos üzem. Egy epileptikus ifjúról van szó, aki éveig nem talált magának megfelelő munkahelyet, pedig maga akarta megkeresni a mindennapi kenyerét. Mindenütt húzódoztak az alkalmazásától. S egy nap csoda történik. Akad egy igazgató, egy munkacsoportvezető és egy munkás. Ez a három ember közös megegyezéssel gondjába veszi az ifjút, nem fél a felelősségvállalástól, és türelmes emberséggel gondozza. Az ifjú önbizalma megerősödik, mivel ő is hasznos tagja a társadalomnak, és valósággal kivirul az élete. Vajon tudták-e ennek az akciónak a résztvevői, hogy itt a feltámadott Lelke, a Szentlélek munkálkodott, s amit tettek, az ösegyház sójaként hatott?

Végül még külön említettünk név szerint három ilyen vágyakozó, Szentlelket kívánó embert. Az egyik egy ciprusi lévita, József. Úgy olvassuk, hogy az apostolok még egy nevet adtak neki, talán a keresztelese napján. Lukács említ evangéliumában a Krisztus születésének leírásához csatolva egy öregembert, akit Simeonnak hívtak, akiről olyan rejtelmesen mondja, hogy egész életén át „Izrael vigasztalását várta”. Ilyen, többnyire rejtett emberek, akik Izrael vigasztalására vártak, többen is voltak az Úr születése idején. Anna prófétaasszony is ezekhez tartozott, talán a pásztorok némelyike is, vagy a Zakariás- és Erzsébet-féle emberek, de az Úr anyjáról se felejtkezzünk el. E várakozók köréhez tartozhatott ez a ciprusi József is, akit az apostolok Barnabásnak neveztek, ami azt jelenti, „a vigasztalás fia”. Ennek a Barnabásnak volt egy kis földje Jeruzsálemben. Mióta azonban Krisztusban „Izrael vigasztalását” megtalálta, elérte vágya célját. Mivel már nem érzett semmi hiányt, hogy földjét megtartsa, odament, eladta, és a „pénzt elhozta és az apostolok lábainál letevé”.

A másik két Szentlelket vágyó ember Ananiás és Safira. Egy házaspár. Ananiás neve azt jelenti: „kegyelemben részesített”, Safira pedig „a szép”. Ez a kegyelemben részesített és ez a szép is az egyház jeleinek és csodáinak hatása alatt áll, mert megfigyeléseik alapján az a benyomásuk támadt, hogy itt mindenképpen egy kitűnő dologról van szó. Kedvet kapnak ahhoz, hogy ők is együtt legyenek ezzel a társasággal. Kinek nem tetszik itt lenni, ki nem veszi észre legalább ezt az öröm utáni sóvárgást? Itt éri utol őket is a nagy kívánság, és végül már nem tudnak ellenállni. Majdnem biztos az, hogy Barnabás magatartása, akiről ilyen összefüggésben hallunk, megérinti és kiváltja elhatározásukat. Eladják birtokukat, és csatlakoznak a gyülekezethez. De ó jaj, fontolgatásaikkal nem voltak képesek az előttük lebegő példák magasságában röpködni. Nyilván sok a számítás bennük; odalett az isteni balgaság s ők bűnbe esnek. Különös. Manapság a „nagylelkű adományok” átvevőiről szoktak visszaélést feltételezni, de a Biblia most a „nemes jóttevők és adományozók” botlását mutatja. De legyen világos számunkra, hogy e két embernél nem az a hiba, hogy felmondja a szolgálatot, hanem az, hogy nem ismeri be bűnét. Vétük az, hogy hamis dolgot állítottak, sőt álszenteskedtek. „Nem embernek hazudtak, hanem Istennek.” Ez képmutatás. E szomorú történet kimenetelét ismerjük. Olyan drasztikus a leírása, hogy nem szükséges hozzá magyarázat. Amikor a magasság erejének közelébe jutottak, összerogytak és meghaltak. Nem Péter ütötte agyon őket. Péter figyelmezteti Ananiást és feleségét, és elutasítja képmutató magatartásukat. S amikor ezt teszi, akkor történik a rettenetes dolog. „És támada nagy félelem az egész gyülekezetben.” Bizonyára Péter volt az első, aki halálra rémült a felfoghatatlan és mégis felfogható láttán, ami szeme előtt történik.

Erkölcseleg nem lehet ezt az eseményt megmagyarázni, sőt óvakodnunk kell attól, hogy valamiképpen ésszel próbáljuk megérteni. Az adódó kérdések közül, amelyek bennünk felmerülnek, két lényegeset szeretnék kiemelni.

Miért hat a Szentlélek csak ott ilyen módon? Miért reagál csupán ott ilyen szigorúan? Más szóval: nekünk miért sikerül hazudnunk és képmutatóskodnunk, anélkül hogy minket a Szentlélek azon nyomban agyonütne? Vagyis: Miért lett a mi létünk a keresztyén egyházban olyan ártatlanul jámbor? Olyan veszélytelen, hogy még szent dolgokat is megérinthetünk anélkül, hogy egy ütést is éreznénk. Vagy Isten talán leállította ezt az áramot, úgyannyira, hogy ma az egyház már csak egy áram nélküli hálózat lenne? Vagy ha áram van benne, az csupán valami gyenge áram? Azt halljuk az első keresztyénekről, hogy megteltek mennyei erővel. Ugyanaz az erő, ami az ősegyházat létrehozta, tud ütni és ölni is. Miért nem ébreszt és öl már ez az erő? Komoly kérdés ez, ami minket kérésre és könyörgésre sarkall: hogy kérjük ezt az áramot és szívünkbe az ég ereje utáni vágyakozást.

A második kérdés: Miért közli a Biblia Ananiás és Safira rémtörténetét? Mit akar ezzel Isten? Valami szándéka van vele, ha ezt teszi. Emlékezzünk csak, hogy két dolog van, amire Jézus mindig nagyon komolyan figyelmeztet: „Őrizkedjétek a Mammontól!”, és „Őrizkedjétek a farizeusok kovászától!” — és ezzel az öngazát védő alakoskodásra gondol. Az alakoskodás az Úr számára az egyház pusztulásának a

borzalma. Hogyan lett Ananiás és Safira képmutató? Az úgy volt, hogy ők az emberekre néztek, Péterre és Barnabásra és a ragyogó példákra, s aztán mindenekelőtt a saját személyükre tekintettek. S az egy szükséges dolgon egyszerűen túlnéztek, nevezetesen azon, ami így hangzik: „És az apostolok nagy erővel tesznek vala bizonyosságot az Úr Jézus feltámadásáról, és nagy kegyelem vala mindnyájukon.” Ananiás és Safira ellenkező irányba tekintenek, ők lefelé néznek, önmagukra, az emberekre néznek, s így az ősegyházban történetek magas teljesítményként fogják fel. S mivel erejükből nem futja egy valláserkölcsi csúcsteljesítményre, úgy érzik, hogy alakoskodniuk kell. Nem így történik-e minden alkalommal, ha nem merünk csupán kegyelemből élni, hanem a saját műveinkből akarunk élni? Ilyenkor szinte kényszerít a helyzet a képmutatásra.

Talán ez lenne az, amit Isten az „eklézsia” szó első kimondása alkalmával tudunkra akar adni? Isten ezt éppen ilyen hatásos módon, szinte belénk akarja verni. Csak kegyelemből, nagy kegyelemből történhet minden. Gondoljunk csak arra, hogy minden, akár kegyes, akár istentelen kíséretet a paradicsom és a boldogság alulról induló megteremtésére a világ és az egyház történetében újra és újra halállal és félelemmel végződött! Gondoljunk a késő középkorra, a cselekedetből való megigazulásra, amiből halál és félelem, inkvizíció és máglya lett. Vagy gondoljunk az orosz bolszevizmusra, amely az embereket alulról, emberek által próbálta boldogságra vezetni: halál és félelem, titkosrendőrség és embergyalázás lett. Vagy gondoljunk azoknak a képmutatására, akiknek van képük magukat ma keresztény Nyugatnak nevezni: itt is kereszteshadjárat, atomterror, halál és félelem van!

Ez az egyik, amit ennek a különben olyan különös, meglepő történetnek a jelentéséről határozottan el lehet mondani: E két ember Istent a „harag edénye”-ként szolgálta. Ez a Krisztus egyháza számára állandó tanulság. Tulajdonképpen hálások lehetünk nekik azért a szolgálatért, amit az egyháznak minden időre szólóan tettek. Már itt a kezdetnél, ahol először hangzik el a hatalmas „eklézsia” szó, már itt kell példászerűen megállapítani, hogy az öngazság a képmutatás szakadékába zuhan. Nagy félelem támad azokban a keresztényekben, akik a szánalmas házaspár halálának szemtanúi. „Nálad van a bocsánat, hogy féljenek téged”. Ananiás és Safira esete hadd legyen minden időkre felkiáltójel a Krisztus egyháza számára: „Tekintsetek Isten jóságára és félelmére!” Nagy kegyelem — nagy félelem. Ámen.

Fordította: Nagy Irén

Molnár Károly

A vezető hitvallása

Alapige: Józsué 24,15
Bibliailvasás: I Korinthus 12,4–13

Mai alapigénk kellemesen cseng. Ismerjük mint aranymondást, de jelmondatnak is jó. Alapigénk azonban olyan életerős hitvallás, melyet Józsué Izráel országgyűlésén tett. Józsué hitvallása olyan példaértékű döntés, mely évezredek hívői számára mintát szolgáltatott. Józsué vallástétele számunkra is iránymutató.

Józsué vállal az országvezetés terhe. Mögötte sorakoznak azok a csodák, melyeket az Egyiptomból való kivonulás után a szabadság népével az Örökkévaló tett. De ott fájnak lelkében azoknak a kísértéseknek sebei is, melyek azért keletkeztek szívében, mert a megszabadult nép gondviselő és szabadító ura, az örökkévaló Isten vezető munkájában bizonytalanodik, kétségkedik és visszavágyik régi életébe. Égeti lelkét az idegen környezet hatása. Visszaborzadva látja, hogyan fordul atyafiai tekintete a láthatatlan Istenről a látható bálványok felé. Megdöbbenve látja, hogy atyafiai maguk akarnak saját szerencsájük kovácsa lenni. Szomorúan látja, hogy atyafiai meg akarnak állni félúton. Hiába van jó rend az országban, hiába szól Isten kegyelmes ígérete, a nép elbűvölve áll a természet csodái előtt, a testiséget hangsúlyozó érzékeire hatást gyakorló pogány vallások befolyása előtt. Józsué, Izráel vezetője nem száll vitába

velük, nem ítélt el senkit, hanem felnéz Istenre, az Úr parancsára emlékezik, amit Mózes kötött a lelkére, és bátran kimondja hűségét hitvallását: „Én azonban az Úrnak szolgálók.”

E döntésében Józsué Isten előtt áll. Az ő szavát hallja, és Isten beszédére a hit szavával válaszol. Józsué után és nyomán századok során lényegében így válaszolt Isten minden komoly szolgája, akinek az Úr megengedte, hogy az „én azonban” hitvallását ki tudja mondani azokkal szemben, de tulajdonképpen azok érdekében, akik boldogságukat és boldogító életcéljukat más úton keresték és keresik. Nekünk is szükségünk van ma Józsué bizonyoságtévő határozottságára. Nekünk is szükségünk van a hűség megállásra ott és akkor, ahol és amikor az ember csak saját önző érdekeit mérlegelve akarja berendezni életét.

Mindnyájunknak figyelniünk kell erre az ébresztő szóra, mivel ma sokan életérzésükben a pogányokhoz hasonlókká lettek. Sem Józsué, sem hitvalló őseink, sem mi magunk nem saját akaratunkból, nem saját tetszésünk szerint vallunk hitet, hanem Isten parancsára mondjuk ki a hitvallás szavát. Istennek arra a parancsára, mely így szól: „Én az Úr vagyok, a te Istened, ne legyenek neked idegen isteneid énelőttem.” Isten mellé állni azért nem könnyű feladat, mert ezért önmagunkkal, embertársainkkal, sőt légiónyi nehézséggel, istenellenes indulattal kell szembenézni. Az Úrnak való szolgálat azonban nem szent hagyomány csupán, bár igazi kincsnek tartjuk, ha apáról fiúra száll a hitvallástétel szolgálata. Áldjuk azokat, akik az Úr útjára vezettek bennünket, de a hitvallástétel nem a tisztességhez tartozó egyszerű szokás. Jóllehet nagyra becsüljük a lelkiismeretet mint az erkölcsi élet mérlegét, jóllehet magasan értékeljük a lélek belső tüzeit, a felbuzdulást — de az igazi hitvallástétel mindezeknél sokkal több. Az igazi hitvallástétel Szentlélek Isten belső parancsa. A hitvalló életforma a Szentlélek ajándéka, olyan prófétai életforma, melynek megszületése túlmutat a mi akaratunkon, a mi lelkesedésünkön, a mi tanulmányainkon és hagyományainkon.

A hitvalló életforma emberi oldalról az imádság titkos kamrájában formálódik, mivel ott születik meg az Isten hívására válaszoló hit. A hit válasza Isten szavára mindig új igent mond. Csak így lesz a hit létet formáló komoly döntés. Aki az imádságnak ezt a nyílt, őszinte és világos fogadalomtételben kicsorduló áldását nem tapasztalja meg, aki az Istennel való hitbeli találkozást elkerüli, annak az élet minden fordulópontján bizonytalanná válik a döntése, de az, aki fogadalmával, imádságban fogant vallástételével Istentől indul el, annak a reménység forrásává, az üdvösség bizonyosságává lesz. Ez a Szentlélek által fogant hitvallástétel az atyafiak életében iránymutató erősítés lesz.

Ha az egyéni döntésből és a magányos imádságból fakadó személyes vallástétel Szentlélek hatalma alatt becsületes és világos hitvallástétel lesz, akkor ez az Isten hívó szavára felelő hívő bizonyoságtétel a hitvalló családja, háza népe körében is ezt a világos és becsületes, őszinte és az Isten törvénye melletti határozott döntést vonja maga után. A hitnek nincs elszigetelt élete: „Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és üdvözülj szíved mind te, mind a te háza népe” — erősíti meg ótestamentumi alapigénket az Újszövetség áldott ígérete. Az Istennel élő kapcsolatban lévő vezető a maga háza népe iránt is komoly felelősséget érez. Boldog lehet minden egyes vezető és minden egyes családfő, ha Isten arra méltónak tartja, hogy hite és imádsága, beszéde és élete értékes legyen családja körében, hogy ne fogyó emberi tekintélyét és apadó erejét lássák, hanem a fájdalomban és az örömben egyaránt a felette uralkodó Isten hatalmát pillantsák meg.

Az egyszerűen, de tisztán és nemesen csengő hitvallás tanítja meg a családot arra, hogy ne Krisztuson kívül keressen segítséget és áldást, mert Isten életté váló ígérete mindig megtalálható, ha komolyan keressük azt a Szentírás olvasása közben, a zsolttáréneklés, a másokkal és másokért való közös imádkozás alkalmain. Vajon nem kéne-e újból visszaállítanunk keresztyén életünk erejének és tisztaságának védelméért a saját, az otthonunkban való „isteni szolgálatot”? Vajon lehet-e akár egyetlen családot is a buzgó könyörgés nélkül Isten szeretetében megőrizni? Amíg másoknak az

evangéliumot prédikálom, vajon magam valamiképpen nem válok-e méltatlanná a hitvallástételre? Bele lehet-e törődni egy édesanyának abba, hogy Isten szava nem érdeklí tulajdon háza népét? Lehet-e olyan mentséget vagy indokot találni, mellyel önmagunkat az élő Isten előtt igazolhatjuk?

Tekintsünk még mindig pár pillanatra önmagunkra! Ki az a családfő vagy más magasabb beosztású vezető közülünk, akit saját szíve, vagy saját szívének fele, vagy egy kívülálló idegen a nemes eszmék köntösében vagy makacs szorongatással ne igyekezett volna elvonnai Isten szolgálatától? Emlékezzetek az ilyen órákban arra a Péterre, akit az Úr így figyelmeztetett, amikor az el akarta téríteni őt az áldozat útjáról: „Távozz tőlem, sátán, ártásomra vagy nékem.” Ismerjük-e eléggé és beismerjük-e nyíltan saját életünknek azokat a mélységeit, ahonnan a 90. zsoltárral kell szabadulásért imádkoznunk? Vagy szabad-e nyugtalanságunkat és kétségeskedésünket, a fejünkben és a szívünkben lévő zavarokat a fölényesség és az erő látszata alá rejtjük?

Az Urat szolgálni egyet jelent a Krisztus szolgálatának az elfogadásával. Igaz istentisztelet és igaz élet csak ott van, ahol állandóan szemünk előtt van Krisztus helyettünk és értünk való áldozata. Igaz istentisztelet, igaz hitvallás és igaz élet csak ott van, ahol felajánljuk szívünket megváltó Krisztusunknak és egyháza szolgálatának.

Ha egy gyülekezet életében az istentisztelet gyakorlása terén lankadást észlelünk, akkor a bajt mindig az egyes hívő élete hajszályökereinél keressük. Ahol azonban az Isten szavára és a Szentlélek hívására érzékeny és engedelmes a hitvalló, ott a szolgálat áldása csillagként ragyog mind a közéletben, mind a kenyérkeresés mezéjén, mind a családban. Az igazi hívő életben, a becsületes munkában, a felebarát vagyonának és becsületének védelmében, összegezve: az élet szolgálatában mindig ott fénylik a hívő lélek hitvallása és jó cselekedete, melynek célja a mennyei Atya dicsérete. A hitvalló lélek Isten akaratát cselekszi, és nem cselekszi azt, amit Isten megtilt. Ezért nem nézi és nem tűri karba tett kézzel a gonoszt. Ezért nem ért egyet azokkal, akik a háború tüzét táplálják, akik lakott földet tesznek pusztasággá, nyomorúságot és gyászt zúdítanak az emberekre, és akik kioltanak drága emberi életeteket.

Isten mindig számon kéri azt, hogy a tőle nyert megbízatásnak miképpen engedelmeskedünk. Az ótestamentumi főpapnak, Élinek ezeket kell meghallania Sámuel ajkáról háza népe felől: „Elítélem az ő házat mindörökre az álnokság miatt, amelyet jól tudott, hogy miként teszik vala utálatosokká magukat az ő fiai, és ő nem akadályozta meg őket.”

A hitvalló életnek ígérete van az Úrtól: „Irgalmasságot cselekszem ezerízígiel azokkal, akik engem szeretnek és az én parancsolataimat megtartják.”

„Barlanghomályból” indult életünk, a húsvét fényébe érkezve, Szentlélek ihletése alatt hadd zengje a hála himnuszával és a győzelem reménységével a hitvallók biznyságtételét: „Én azonban és az én házam az Úrnak szolgálunk.” Ámen.

Nagy András

A züllés felé

Alapige: Lukács 15,11–13
Bibliailvasás: Róma 6,1–14

A pünkösdi nagyhét előtti vasárnap vagyunk. Nagyhétre készülünk.

A nagyhét nem más, mint a többi hetek. Az a benyomásunk, hogy elindultunk Isten felé, hazafelé, visszatérőben vagy megtérőben vagyunk. Megfigyelmezzük magunkat, óvatosabbak vagyunk, kerüljük azokat a dolgokat és embertársainkat, amik és akik bosszúságot okozhatnak. Figyelmeztetjük környezetünket is, hogy legyenek figyelemmel lelkiállapotunkra, szándékunkra. Kikerüljük életünk szertelenségeit, örömeinknek is alig adunk helyet, nehogy megejtsenek, idétlenné legyünk és ne tudjunk úrvacsorát venni. Különbnek is érezzük magunkat ezen a héten, mint akik rendkívüli lelkiállapotban rendkívüli dolgokra készülünk. Nem vonhatjuk kétségbe

még magunk előtt sem, hogy bűnbánatot tartunk és az a megnyugtató érzés tart fogva, hogy útban vagyunk Isten felé, visszafelé, hazafelé, a lelki békesség felé. Igényesekké leszünk. Különböztetünk magunk és embertársaink között. Aki velünk jár és tart nagyhetet, azt szívesen látjuk s még ellenőrizzük is, aki nem tartja meg a nagyhetet, sajnáljuk vagy megvetjük, de akiről tudjuk, hogy valami bűnt cselekedett most vagy a múltban, aki botránkoztató életet élt, azt nem látjuk magunk közé valónak. Mert az a szent meggyőződésünk, hogy nagyhetet csak az tarthat és úrvacsorát csak az vehet, aki nem nagyon bűnös. Vannak olyan szomorú helyzetek az emberi életben, amelyeket mi sohasem tudnánk megbocsátani, és úgy hisszük, Isten sem bocsátja meg azokat soha az ilyen megátalkodottaknak.

Pedig a nagyhét inkább arra emlékeztet, hogy Isten indult el felénk. A sértett, a kárvallott, a megbántott Isten indul el a sértő, bántó felé, a szent Isten a bűnös felé. Isten eljárása, módszere, számítása más, mint a miénk. Mi szégyellünk lehajolni a kisebbhez, megalázó a bennünket megbántóhoz közeledni, az emberek között a sértett a bocsánatkérését várja, a kárvallott a kártalanítást. Isten azonban más és másképpen cselekszik. Elindul az őt megtagadó gyermeke után, elzüllött fia után, hogy megkeresse. Mikor ezt magunkon észrevesszük, nagyhetünk van. Ez a nagyhét. Mert valami nagy és rendkívüli, valami megdöbbentően és meglepetésszerűen új történik. Inkább kettéhasadnánk, semhogy így cselekedjünk, hisz ez nem más, mint megalázkodás az előtt, aki minket amúgy is megalázott. Mi tudunk megbocsátani, de hogy mi legyünk a megbocsátás kezdeményezői, az számunkra tiszta esztelenység.

Az Úr Jézus valami ilyen rendkívülit akar elmondani a tékozló fiúról szóló példázatban. Történet és példázat az, amit mond. Akkor példázat, amikor elmondotta, és örök történet mindaddig és mindazoknak, amíg és akik nagyhetet tartanak és hallgatják őt, amíg farizeusok és vámszedők Jézushoz mennek, hogy hallgassák őt. A nagyheten kétféle ember jár a templomba: a farizeus és a vámszedő. Mai nyelven: akik magukat igaznak és méltónak tartják az Úr szent vacsorájára, mert meg tudják tartani a nagyhetet, és akik szegény bűnösökként jönnek, mert hitük szerint csak Isten irgalma segíthet elesett életükön. Éppen ezért orvosságért jönnek, elpusztult, terhelt életükre gyógyulást keresnek. A tékozló fiú története, illetve példázata azt tanítja, hogy Isten előbb indult, hogy előbb szeretett minket, és csak azért indultunk el mi. E harang nélküli hívást mégis meghallják azok a lelkek, akiknek füle van a hallásra.

Hogy indul el Isten? Alig észrevehetően. Nem éppen nagyheti esemény, hanem valami bántó, kellemetlen, szánnivaló perpatvar, családi jelenet zajlik le Isten háza táján. Az egyik fiú megtagadja az apát, kiköveteli jussát. Az apa jogosan tagadhatta volna meg az apatagadó rossz gyermek vagyoni részének a kiadását. A szülőtagadónak a része: le is út, fel is út. De ez az apa más, mint a többi. Aki szeret, akkor is szeret, amikor követelőznek vele szemben, az ilyen apa fájó szívvel is szeret, mert neki drágább a rossz gyermek is, mint a vagyon. De aztán az ilyen forró szívű apa tisztán látja, hogy mi a sorsa a lázadónak. Nemcsak most látja a fiát, most, amikor követelőzik és esztelenkedik, hanem tudja, hogy mi fog történni vele, és hogy az ő fájó szíve lesz a fia életének az orvossága. A kisebbik fiú kiszakad az apai házból, kiszakad a családból. Nem akarja, hogy közösségben legyen apjával, nem akar vele egy asztalnál egy kenyeret enni, nem nézheti apját a szemével. Az apa gyűlöletes zsarnok, neki mindene megvan, nekem semmim sincs; ő az úr, én egy otthonnak nevezett tömlőben rabszolga vagyok — itt van a gazdaság, melyben mindenki szerez és fizetést kap, viszont én ingyen dolgozom és senki fölött nincs hatalmam; ő mindent tud, én jelentéktelen senki vagyok az apám házábanál. Nekem nem kell az ilyen apa, az ilyen családi élet, hisz még a koldus is a maga gazdája és megvan az önrendelkezési joga, szabad. — Ez a mi emberünk megunta az Isten háztartásában való életet, a maga ura akar lenni, maga akarja kezébe venni sorsát és maga akarja azt igazgatni. Ez az ember a mi emberünk, ez az ember mi magunk vagyunk, akik olyan politikai életet akarunk élni, melybe Isten nem szól bele, melyben Isten nem tényező, melyben nincs képviselve, de ha van, akkor csak olyan Istenre van szükségünk, aki vagy helyesli, amit csinálunk, vagy nem szól bele dolgainkba. Olyan társadalmi életet szeretnénk

élni, melyben mindenki a maga istene lehet, melyben maga szab örök törvényeket, és amelyben élet és halál felett rendelkezhet és a felelősséget sohasem mi, hanem a másik viseli, melyben mindenkinek el kell tűnni a közösségben és csak egyetlenegynek szabad kilátszani. Ez pedig én vagyok. Én! Én! Én! Mindeneknek szolgálni kell, csak én vagyok jogosult uralkodni. Mindenki köteles oda menni, ahová én rendelem, de én oda megyek, ahova akarok. Olyan gazdasági életet akar ez az ember élni, melyben senkinek sincs semmije, csak nekem, melyben minden és mindenki az enyém, de én senkié sem vagyok, én a magamé vagyok. Minden hátrány a másé, a gyengébbé, minden előny az enyém, minden haszon az enyém, minden kár a másé. Olyan erkölcsi életet akar élni, amelyben én szabom meg, hogy mi a jó, az igaz, és pedig aszerint, hogy nekem milyen előnyös az. Minden erkölcsi szabály helyes, ha engem igazol, de jaj minden megszületett és megszületendő gondolatnak, amelyik bírálattá válik az én életemet, az én eljárásomat, és Isten felülbírálatáról mer beszélni.

Egyszóval el a családi háztól, el az otthonból. Elfelé Istentől, el az ember öállósága, függetlensége és szabadsága felé, mert a dolgok mértéke nem az Isten és az isteni törvények, hanem az ember és az emberi törvények, nem egy gyáva, magával tehetetlen Krisztus, hanem az ember, a mindenható ember. A mindenkori háború és annak minden kísérőjelensége nem más, mint a kisebbik fiú durva, bántó, erőszakos fellépése Istennel szemben; add ki a részemet és mondj le sorsom intézéséről, én akarom a magam sorsát igazgatni.

Az Isten közelsége unalmas, zavaró. Ahol Isten jelen van, ott a lelkiismeret álmatlankodik, ideges. A bűnnek is viszonylagos nyugalomra van szüksége, hogy áldozatát, az embert élvezhesse. Istentől messze — el a kert fája közé —, hogy Isten ne lásson és ne vádoljon. Az apai ház tája az apára emlékeztet, és az úgy jelentkezik, mint vád és a lelkiismeret korbácsa. Az apa nélkül könnyebb élni. A bűn elszakaszt és elhurcol, mint közönséges zsákmányt. Ez az a más vidék, az ördög birodalma, a Civis Diaboli, ahol Istentől távol lehet élni, ahova az emberi bűn állítása szerint Isten szeme nem lát.

Istentől, az apai háztól távol ez a lázadó fiú mindenét elprédálta, mert Istentől távol csak szétesett, megosztott élet lehetséges. Csak úgy lehet élni, mint a testről levágott végtag, megoszlatni, elrothadni és mások számára méreggé, romlássá és pusztulássá lenni. Csak életprédálás, a magam és a mások életének elprédálása. Nevezetessé tenni magunkat a gonoszságban, a kicsapongásban, hencegni a romlottságunkkal, hősködni a lelketlenségünkkel, dicsekedni a felelőtlenségünkkel és szabadságunkkal. Sajnos kultúránknak, művelődésünknek éppen ez a tobzódo élet a jellemzője. Szellemiségünk semmivel sem különb, mint ez a duhaj erőpazarlás és a magunk ostoba istenítése, amikor magasabbrendűségünkről szavalunk.

Isten nem szólt semmit, megtette, amit fia kért, s közben elindult az elveszett gyermeke nyomába, hogy végpusztulása előtt megmentse őt. Ámen.

Nagy József

Az első naptól az utolsóig...

Alapige: Nehémiás 8,1–6; 9,11b.18a
Bibliailvasás: Lukács 4,16–21

Artaxerxesz perzsa király uralkodásának huszadik évében, a hatodik hónap végén, a mi időszámításunk szerint Krisztus előtt 444-ben, újra állanak Jeruzsálem kőfalai. A babiloni fogságba hurcolt zsidóság egy része hetven, másik része — a második, sőt a harmadik nemzedék — 150 évig élt hazájától távol, s végül is a fogságban született Nehémiás az, aki mint a perzsa király pohárnoka, a király helytartójaként jön Jeruzsálembe. Krisztus előtt 444-ben Isten csodálatos segítségével alig 52 nap alatt felépítik az előző századok véres háborúi alatt romba dőlt várfalakat. Ezek a templomot és a közvetlen környezetét vették körül, védelmet nyújtva az ellenség ellen. A falak újjáépítését éppen a hetedik hónap első estjén fejezik be. A hetedik hónap a

zsidó nép legnagyobb ünnepének, a sátoros ünnepnek volt az ideje, amikor az aratás és a szüret terméséért, Isten áldó kegyelméért ünnepelt a nép apraja-nagyja.

Íme, ezen a reggelen is, amikor a város mélyebben fekvő pontjaira még alig hullnak a keleti dombok mögül felkelő nap sugarai, nagy tömegekben özönlének a városba az ország minden részéről az ujjongó, az ünnepre készülő emberek ezrei; a felszentelésre váró várfalak kapuin keresztül átjőve, mind a keleti városrész felé tódulnak. Itt, a Vízkapu előtti templomtéren szorgos kezek már ácsolják a rögtönzött emelvényt. Ugyanis híre ment, hogy a nép véneinek kérésére Ezsdrás, az Áron családjából származó írástudó, Isten törvényét fogja felolvasni a nép előtt. Mindenki hallani akarta az Igét, mindenki látni akarta a szent tekereszt, amelyre Isten beszédét egykor feljegyezték az Isten emberei. És mire a nap első sugarai a néppel együtt beözönlöttek a Vízkapu előtti templomtérré, már az egész nép felgyült ide, és pedig nemcsak a férfiak, hanem az asszonyok és gyermekek is, akik „egy emberként” az ünnepi várakozás örömeiben lesték a pillanatot, amikor Ezsdrás pap nekifog Isten beszéde felolvasásának.

Ennek a Nehémiás könyvből felolvasott résznek ezt a címet is adhatnók: „Egy egész nép hallgatja Isten beszédét.” Hiszen ezt a bibliaolvasást, Isten akaratának az egész nép számára való tudtul adását a nép megbízásából kérték a nép vénei. Ennek az Igének ez az első tanítása: Éhség, szomjúság lett úrrá a népben Isten örökkévaló beszéde után. Szomjúhozták az Igét, vágyakoztak arra, hogy Isten mondanivalója betöltse életüket; egész akaratukkal azon voltak, hogy Isten beszéde megszólaljon életükben. Ez a nép az Isten szavát akarta hallani!

Mert ennek a népnek az életében is sokszor lett habkönnyűvé az emberi beszéd. Itt a vizek kapuja előtti téren is mennyiféle emberi beszéd hallatszott már atyáik életében, de ennek a nemzedéknek az életében is. A lármás vásári kikiáltóktól kezdve az egymást követő hatalmasságok, királyok és helytartók törvényhirdetői mennyi mindenfélét kiáltottak ki; mennyi mindenféle emberi igazságról szónokoltak századokon keresztül attól a naptól kezdve, amikor Dávid, a nagy király, meghódította a várost és a zsidóság vallási meg politikai életének központjává tette. Ez a nép saját életében már sokszor megtapasztalta, hogy az emberi nagy szavak mögött milyen rettenetesen mély szakadékok tátonganak, hogy a sátán hízelkedő, csábító ígéretei mekkora veszedelmet rejtegetnek! Ez a nép már tisztán látja, hogy mennyire elértéktelenedett az emberi szó. Ez a nép most ezen az örömnünnepén Isten szavát akarja hallani. És mekkora kegyelme Istennek, hogy mindig akkor szólal meg — látva az őt kereső, utána vágyakozó, szavára szomjúhozó népének nyomorúságát, könnyeit, könnytelen sírását —, amikor az emberi beszéd teljesen elveszítette értékét, amikor félreismerhetetlenül nyilvánvalóvá lesz az a hatalmas minőségbeli különbség, ami az Isten beszéde és az ember beszéde között fennáll. És íme, ez a több ezer, minden égtájról idesereglett ember annak az Istennek szavát akarja hallani, aki sohasem hazudott, mert „mind igazak és ámenek, amik szájából kijöttek” A sohasem hazudó, a szentségében őszinte Istennek a beszédét akarják hallani végre az emberek. És szívüket eddig sohasem érzett bizalom hatja át Isten iránt. Az Isten szavára való figyelés minden emberi mondanivalót és vélekedést elsöprő szent áhítata lesz úrrá az embereken, itt a vizek kapuja előtti téren.

És nem telik el félezer év sem, amikor az Istenétől elpártolt nép újra telítve lesz a Ige iránti éhséggel, és talán éppen ezen a piacán Jeruzsálemnek Péter apostol áll elő, hogy az, akiről a törvény és a próféták bizonyosságot tettek, az a názáreti Jézus, akit keresztre feszítettek, feltámadt, meggyőzte a halált és Isten az ő haláláért mindannyiunknak bűnbocsánatot szerzett. Az, ami itt e sátoros ünnep hajnalán csak utalás, csak szent árnyék, csak ígéret, így teljesedik be, mert mind igazak és ámenek, amiket Isten kijelentett.

Az emberi történelemben újra és újra látszik Isten szavának érvényesülése, újra és újra hallszik a megbocsátás örömeit a bűnös ember számára. Mert ez az üzenet, a bűnbocsátás üzenete teszi minden emberi beszéd felettivé Isten beszédét; a bűnbocsánat vágya teszi szomjúhozóvá a lelkeket Isten beszédére. Ezért legnagyobb

büntetése Istennek éppen az az idő az ember életében, amikor hiába vágyakozik az élő Ige, az Isten beszéde után, mert az Isten nem szólal meg. A néma Isten a legsúlyosabb átok az ember életében. A néma Isten az embertől elforduló Isten, a meg nem található Isten, akinek ez a némasága a kegyelmi idő, azaz Isten várakozása idejének végét jelenti, mert az újra és utoljára megszólaló Isten már a végítélet, az utolsó ítélet Istene, és ha ez a haragvó Isten szólal meg, akkor valóban csak az következhetik, amit Jézus Krisztus megjövendölt: azért rimázkodunk, hogy a kövek, a hegyek essenek reánk inkább, mint hogy utolérjen Isten nagy és rettenetes haragjának napja.

A másik tanítása ennek az Igének az, hogy kora reggel kezdődik az Ige hallgatása. Mondjuk így: kora reggel kezdődik az Ige hallgatásával. Hányszor tapasztaltuk, hogy munkánk jó vége a jó kezdettől függ. Mennyire befolyásolja a jó aratást a föld tisztességes, alapos előkészítése. Hányszor döbrentünk reá az út végén, hogy azért jutottunk kátyúba, mert már kezdetben rossz úton indultunk el. Mennyire súlyos lesz egész napunk terhe, ha nem Istennel kezdjük el, de hányszor szabad megtapasztalnunk azt, hogy az élet nagy kérdéseinek, a nappal és az éjszaka ezerféle gondjának, munkájának terhe szinte elolvad, mint a márciusi hó, ha Isten Igéjének napsugara hull reá már kora reggeltől kezdve. Ez a kora reggel azt is jelenti számunkra, hogy nem lehet elég korán kezdeni az Isten Igéjére való figyelést. Nem szabad soha elfelejtenünk, hogy Isten akaratának a tudomásulvételére nem Istennek, hanem nekünk van szükségünk. Nem mi teszünk szívességet Istennek, ha minél korábban, minél hamarabb reá hallgatunk, hanem Istennek végtelen áldása jelentkezik abban, hogy ő megszólal, hogy ő megszólított és mi megszólítására válaszolhatunk neki. Az a közmondás, hogy „minden percért kár”, csak ebben a vonatkozásban igaz! Kár minden percért, amit nem Isten szavára hallgatva és nem Isten szava szerint élve töltünk el életünkben.

A harmadik tanítása ennek az Igének az a figyelmeztetés, hogy tegyük fel őszintén a kérdést: mit jelent számunkra az Ige hallgatása? Az Isten beszédének tudomásulvétele? Mert többet kell hogy jelentsen számunkra mindennél az az idő, amit Isten beszédének hallgatásával töltünk el.

Mi tette ilyenné ezt a sok ezer embert itt a vizek kapuja előtt, ilyen türelmes hallgatóvá? Hisz reggeltől délig egyfolytában állva hallgatják az Isten törvényét. „És olvasá abból a piacon, mely a vizek kapuja előtt vala, kora reggeltől fogva mind délig, a férfiak és asszonyok előtt és mindazok előtt, akik azt érthetik vala, mivel az egész nép nagy figyelemmel hallgatá a törvényt.” Az egész nép előtt nyilvánvaló lesz az Isten mondanivalója. Mindenki megérti, mert Isten csodálatos kegyelme nemcsak a babiloni fogságból, hanem a bűn rabságából való szabadulást is adja, és a sátán csábító beszédeit, az emberi hazudozásokat engedelmesen hallgató fülek egyszerre alkalmasokká lesznek arra, hogy azt a beszédet hallgassák, amiről a fogság előtti próféta ezt jövendöli: az ég, a föld, a fű és virág elmúlhatnak, de az Isten beszéde mindörökké megmarad! (Ézs 40,8)

És ezért fogalmazzuk így a kérdést: Ki tette alkalmasokká ezeket az embereket arra, hogy meghallgathassák Isten beszédét? Ki tesz minket alkalmasokká az Ige hallgatására? Mert csak ha így tesszük fel a kérdést, akkor tudunk válaszolni arra, hogy mit jelent számunkra az Ige hallgatása. Mert éppen ebben a vizek kapuja előtti jelenetben, amikor a rögtönzött szószék előtt órák hosszat hallgatja a nép Isten törvényét, lesz nyilvánvalóvá, hogy itt nem valami nagyszerűen megszervezett tömegfelvonulásról van szó. Nem Nehémiásnak, a perzsa király kormányzójának és a város újjáépítőjének parancsszavára gyűlnek itt össze mindenholnan az emberek! Ezt az egész jelenetet ez a kérdés váltja ki: „olvassad fel nekünk az Isten törvényét”. Ez a türelmes, reggeltől délig tartó várakozás csak azért van, mert valaki felülről beleszólt az emberek életébe. Ez az isteni beleszólás az ember életébe. Itt nem arról van szó, hogy mennyire éretnes dolog volt ettől a néptől az, hogy ilyen sokáig hallgatta Isten beszédét. Ez nem emberi érdem. Nem valami kiváló szónok hozta lázba és igézte meg az embereket, nem azért könnyeztek, mert valamilyen ízléstelen prédikátor szóvirágok kábító illatával bódította el vagy hatotta meg őket mondvacsinált mesékkel. Az Igében

itt arról van szó, hogy maga Isten szólt. És ezen a hevenyészett szószéken nemcsak Ezsdrás és a lévíták csoportja „vala fölötté az egész népnek”, hanem maga az Ige, maga Isten volt a nép fölött.

E rögtönzött szószéken megszólaló Ige eszünkbe juttatja azt a néhány gerendából ácsolt „szószéket”: a keresztet ott a Golgotán. Mert mi lett, emberi szemmel nézve, az erről a szószékről aláhulló isteni beszédből? A Krisztus keresztje! A testté lett Ige került fel oda a hegyre, a vizek kapujának piactere fölé, arra a néhány gerendából ácsolt szószékre, a keresztre, hogy a világnak bolondság legyen, de nekünk, akik hiszünk benne, beszéde örök megtartás és élet legyen. Mert ott, azokon a keresztté formált durva gerendákon maga Isten Fia elmondta a legnagyobb kijelentést és a legbiztosabb imádságot.

És ez a mi bátorításunk most, amikor pünkösöd felé közeledünk. Ez a mi igehallgatásunk boldog reménysége! A keresztté formált szószéken Jézus Krisztus értünk is imádkozott. Hisz mi sem tudjuk, hogy mit cselekszünk. Isten elé állásunknak, Isten Igéjével való foglalatoskodásunknak egyetlen lehetséges feltétele az, hogy ő maga imádkozik értünk és kéri Istentől bűneink bocsánatát. A jóra képtelen ember éppen ez által az imádság által lesz igazán újra és végérvényesen bűnei ellenére is Isten gyermekévé. Ez a kegyelem műve!

És ez a mai Ige, ez a rögtönzött szószék a templom előtt és minden szószék, ahol mi, méltatlan szolgálói Istennek, az ő nagyságos dolgait hirdetjük, figyelmeztetett a kereszt-szószéken elhangzott legtökéletesebb kijelentésre, amit ember soha el nem mondhat. Ami valóban Ige, azaz valóban egyedül Isten ajkán elhangozható szó: „Elvégeztetett.” Annyira elvégzett Isten mindent itt, ezen a kereszt-szószéken, hogy az embernek nem lehet semmit hozzáadnia és nem lehet semmit elvennie belőle. Ez az igehirdetés és az igehallgatás boldog reménysége: Isten értünk, a mi érdekünkben elvégzett mindent, megszüntette a bűn átkát, mert megbocsátotta azt.

És ennek a vigasztaló üzenetnek boldog hírszövege nyomán jártak szerte akkor is ott s a vizek kapuja előtti téren az összezsúfolt emberek között a lévíták is. Ezért jártak szerte Jézus tanítványai, majd a háromezer megkeresztelt ember és azóta száz és ezer és millió tanú, mert Isten tudja, hogy a szomorú, a bűn miatt bánkódó embereket meg kell vigasztalnia.

„Ne keseregjetekek és ne sírjatok, hallgassatok, ne bánkodjatek.” Így szóltak e történet lévítái és a főpap. És így szólt a mi Főpapunk, Urunk Jézus Krisztus: „Azért jöttem ... hogy a szegényeknek az örömhírt hirdessem, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek, a vakoknak szemeik megnyíflását, hogy szabadon bocsássam a lesújtottakat, hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét!” Jézus olvassa fel ezeket a szavakat, amikor „leüle a zsinagógában és mindeneknek szemei óráá valának függesztve, ő pedig kezdé hozzájuk szólani: Ma taljésedett be az Írás a ti hallásotokra” (Lk 4,14 s köv.).

És azóta az első naptól az utolsóig, minden napon hangzik az Isten Igéje (Neh 8,18a).

Ma is szólt, amikor összegyűltünk Isten Igéjének tanulói. Maga Isten üzente nekünk: „Ez az én szerelmes Fiam, őt hallgassátok!” Őt, Jézus Krisztust hallgassátok! Éppen ilyen türelemmel és éppen ilyen odaadással, mint ezek a vizek kapuja előtti téren az Ige előtt tisztelettel felálló emberek.

Ez nem olyan könnyű és nem olyan magától értetődő dolog. Mert sok olyant mond nekünk Jézus, amit nem olyan könnyű magunkévá tennünk. Nem értelmünk, de szívünk fonáksága miatt. A megszólaló, a kereszttről megszólaló Krisztus olyan helyzetbe állít, mint amelyben voltak ezek az emberek itt, a rögtönzött szószék alatt. nem a kereszt fölé, de a kereszt alá kell állania annak, aki engedelmes szívvel akarja hallgatni Isten beszédét.

És nem véletlen az sem, hogy ez a sátoros ünnepi nagy esemény ott játszódik le a Vízkapu előtt! A Vízkapu Jeruzsálem kőfalának azon a helyén volt, amely legközelebb esett a Gihon forráshoz. A keleti pusztaságokban épülő városok élete a vízszolgáltatás zavartalanságától függött. Ha nem volt víz, a forráságban menthetetlen pusztulás várt

a legnagyobb méretű emberi életre is. Ezért amikor először forgott veszedelemben a szent város az asszír-babilóniai seregek kezeledtekor, Ezékiás király betömte ezt a várostól keletre fekvő, bővizű forrást és vizét a várfalak alatt a városba vezettette. Mindenképpen biztosítani akarta és biztosítani kellett a szüntelen vízellátást. Ez a szüntelen vízellátás emlékeztessen bennünket az „örökkévaló vizek forrására”: az élő vízre, Isten beszédére. Mert a mi életünk is úgy pusztul el, akármilyen látszólagos értékei vannak is, mint az ostromlott város, akármilyen erősek is falai, bátrak vitézei, kiapadhatatlanok fegyvertárai, ha nincs vízellátása. A bűnnel való hadakozásunk közepette hiábavaló minden emberi erőforrásunk és erőtartalékunk, ha nincs élő vízünk, ami egyedül képesít a végső kitartásra. Itt a Vízkapu előtt összegyűlő nép a Gihon forrása közelében szinte rámutat arra az örökkévaló forrásra, mely életünk számára az egyedüli erőforrás a tikkasztó hőségben, a bűnnel való küzdelem kétségbeejtő idején. És nem véletlen, hogy ezt a forrást ma Mária-forrásnak hívják. Jézus anyja nevééről nevezik, akinek testéből, az Isai törzsből nőtt ki Isten mennyei Vitéze, a mi Urunk Jézus Krisztus, az élő víz, az élő Ige; ő maga mondta: aki innen iszik, nem szomjúhozik meg soha.

És természetes, hogy ez a történet itt a 8. részben szükségképpen a 9. részben elmondottakkal folytatódik: a nép nyilvános bűnvallásával. Ezzel a szóval: Ó, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg a halálnak testéből!?

Mert ez a történet ide vezet el minket is. Ide, ahová nem szívesen érkezünk meg. Pedig ha nem érkezünk el ideig, nem érkezünk el Isten elé. Mert Isten csak ott van, ahol bűnös emberek vannak! Jézus Krisztus hol volt található a földön? A vámszedők és bűnösök között, a bűnösök asztalánál. Isten ezen az Igén keresztül most ebben a templomban is csak azokhoz szólt, akik ide jutottak Isten Igéje alatt: a „Bűnös vagyok, nem tagadom!” bűnvallására.

Az első naptól az utolsóig, kezdettől véges-végig, újra és újra, szüntelenül és megismétlődve az egyházban, Isten iskolájában nem is szólhat egyébről Isten üzenete. Arról, hogy milyen jó az Isten és milyen rossz az ember.

És az ígéretésnek éppen ez az értelme, ez a lehetősége, ez az alapja és ez a reménysége. Hogy az első naptól az utolsóig, attól a perctől kezdve, hogy Isten kiejtette az első szót a világ felett: Legyen, az utolsó szóig, amikor ítéletet hirdet mindenek felett, szüntelenül, soha meg nem szűnő módon szól Isten beszéde. És akik bűneik felismerésében meghallják Isten szavát, azok alázatos örvendezéssel állnak oda a kereszt alá, és bűneik miatt hullatott könnyeiken keresztül meglátják Isten Fiát ülni Isten jobbján és meghallják evangéliumát, örömhírzetét: Ne sírjatok és ne gyászoljatok, ímé, soha el nem hagylak titeket, ímé, veletek vagyok minden nap a világ végezetéig. Az első naptól az utolsóig! Mindig velünk!

A Csehországban élő magyar reformátusok minden istentisztelet végén ezt az éneket éneklik:

Mindig velem, Uram, mindig velem.
Még ha nem is lát gyarló szemem,
Azért az énekem: velem van Istenem,
Mindig velem!

Mindig velem! Az első naptól az utolsóig. A világ végezetéig. Ő mindig velünk lesz. Szent ígéretére, erre az isteni beszédre mi csak emberi beszéddel, emberi kéréssel válaszolhatunk: Ó, engedd, Istenünk, hogy mi valamennyien az első naptól az utolsóig mindig veled lehessünk! Ámen.

Az ősatyákról Bibliánkban két teljes táblázatot (1Móz 5; Lk 3) és több részleges megemlékezést találunk (Zsid 11,1–7; Júd 14). Az ősatyák sora Ádámtól Noéig tart. E tíztagú névsor hetedik helyén áll a mai alapigénkben szereplő Énok, aki Matuzsálem apja és Noé dédapja. Az ősatyák szűkre szabott bibliai életrajzának két jellegzetes vonása a rendkívül magas életkor és a termékeny nemzőképességben megnyilvánuló lenyűgöző életerő.

E névsor első és végső tagjához az egész emberiség életét és történelmét meghatározó világméretű esemény kapcsolódik. Ádám nevéhez fűződik a bűneset, Noé nevéhez pedig a vízözön története.

A rendkívül magas életkorú ősatyák körében Énok életideje a legrövidebb. Mindössze háromszázhatvanöt esztendő, viszont az ősatyák közül Ádám és Noé mellett leginkább Énok személye foglalkoztatja a bibliai tanúkat. Énok élettörténete néhány olyan rendkívül érdekes mozzanatot tartalmaz, melyet nem találunk a többi ősatyáról szóló bibliai tudósításokban.

I.

Alapigénk Énok élettörténetének első jellemző vonását így rajzolja: „És járt Énok az Istennel, minekutána Metuséláh nemzette, háromszáz esztendeig...” Énok az Istennel járt. Énok ősatyának ez a rövid jellemzése bámulatra méltó, és pedig azért, mert Istennek a bűnbe esett Ádámtól való elfordulása után Énok az az első személy, akivel Isten hajlandónak mutatkozik, akivel Isten kegyeskedni méltóztatik a közösség tartós helyreállítására. Énok kapcsolata Istennel nem korlátozódik az égőáldozatok bemutatásának rövid idejére, hanem hosszabb időre tartósan állandósul. Isten maga az, aki tartósan és kegyelmesen vállalja Énokkal az életközösséget. Isten az Énokkal való kapcsolatteremtésben és életközösség-fenntartásban a bűnös ember iránti rendkívül mély szeretetét mutatja meg. Isten a saját maga képére teremtett emberről nem tud és nem akar olyan könnyen lemondani. Isten örök szerelemmel szereti a bűnös, hűtlen embert. Énok Istennel jár. Azzal az Istennel, akiben nincs változás vagy változásnak árnyéka, aki előtt ezer esztendő annyi, mint egy éjjeli őrjárásnyi idő (Zsolt 90,4), aki nem a koravén fiatalok, nem a fiatalos öregek, nem a korai vagy késő halál, hanem az élet és örök élet, az élők és örökké élők Istene. „Az Isten pedig nem a holtaknak, hanem az élőknek Istene, mert mindenek élnek őnéki” (Lk 20,38). Énok, ez az Istennel járó boldog ember, olyan viruló és olyan gazdag gyümölcsstermő, mint a folyóvíz mellé ültetett fa (Zsolt 1,3). Az élet és örök élet Isténének állandó közelsége, biztonságot és védelmet nyújtó kegyelmes közössége teszi Énokot viruló, gyümölcsstermő, boldog emberré.

Énok kora a nomád élet, a vándorló, gyűjtögető élet kora. E szakadatlanul vándorló élet legjellegzetesebb vonását éppen a járnai ige adja és mutatja. A vadászterületek, a természetes növényi élelmiszerkészletek kimerülése, az ivóvizet szolgáltató források elapadása sürgető parancsára mindig újabb vándorlás következik, mindig az újabb életlehetőségek megtalálását célzó újabb kísérletezés következik. Énok nomád életmódjára teljes mértékben talál a bölcs görög — Hérakleitosz — mondása: minden folyik, vagyis minden változik. Ebben az örökös változásban, ebben a szakadatlan örvendetes vagy szomorú meglepetések sorozatát szolgáltató jövés-menésben az Istennel járó Énok nem merő bizonytalanság, hanem csupa bizonyosság. Énok nem egyedül jár, nem magányosan bolyong egyre szaporodó családjá kíséretében a nomád élet örökös veszélyben forgó útjaiban, hanem Istennel jár. Ez az Istennel való járás a Biblia nyelvén az Istennel való bensőséges életközösséget, a „hit által” való életformát jelenti (Zsid 11). Bár Énok örökös környezetváltoztatással összefüggő

életformája maga a legteljesebb létbizonytalanság, bár életének napjai úgy áradnak, mint az örökösen változó és mégis mindig ugyanannak maradó folyó feltűnő és eltűnő habjai, Énok élete mégis biztonságos és boldog lakozás a vele életközösséget vállaló kegyelmes Istennel.

És mi? Boldogan mutatunk sok évszázados településeinkre, állandó lakhelyünkre, civilizált környezetünkre, kulturált életmódunkra, meghitt otthonunkra, állandó munkahelyünkre. Ha néha-néha zsörtölődünk megszokott környezetünk egyhangúságára, életünk egyhangú eseménytelenségére, mégis rendkívül ragaszkodunk kényelmünkhöz, a szokás hatalmával együtt járó biztonságunkhoz, sőt dicsekedünk kiegyensúlyozott életünk külső szilárdságával, nyugodt életünk anyagi egyensúlyával. Életünk szilárd külső keretei valóban teljességgel elűtnek Énok nomád életmódjának ingatag külső körülményeitől. Ez valóban igaz. De lelki életünk a maga belső tartalmában, a maga belső erőviszonyai szerint vajon nem hasonlít-e a nomád élethez? Bizony, bizony lelki nomádságban élünk. Fundamentum nélküli életünk kiegyensúlyozatlan. Tikkadt nomádként bolyongunk szikkadt lelki mezőkön, az érzések és szenvedélyek vad zűrzavarában, a gondolatok szinte kibogozhatatlan szövevényében. Lelki életünknek nincs szilárdsága. Szeszélyesek és kiszámíthatatlanok vagyunk, mint a parttalanul áradó folyók. Bűnös szenvedélyeink paripája táncoltat hol erre, hol arra. Virágos kedvünkben lerúgnánk az égről a csillagokat. Máskor meg szármszegetten darvadozunk, mint a beteg madár. Gyermekeinket néha agyonkényeztetjük, néha elfeledkezünk róluk. Bizony, kénytelen-kelletlen el kell ismernünk, nyugtalan, izgatott, ideges életünk valóban lelki nomádság. De mi lehet lelki nomádságunk oka? A nomád Énok nem él lelki nomádságban, mert örökös bolyongásai közepette maga az Úr a „vára és erőssége” (2Sám 22,2—3). Az Istennel járó lélek nem él lelki nomádságban. Énok kiszámíthatatlan és kockázatos nomád életmódja közepette az Úr személyes jelenléte maga a nyugalom, maga a bizonyosság, maga az erő. Az Úrral járó, hit által az Úrral közösségben élő ember járhat-kelhet a halál árnyékának völgyében (Zsolt 23,4), a létbizonytalanság határain, ott, ahol mindenre és mindenkire letörölhetetlenül ráborul a közeli halál árnyéka, mégsem válik szükségképpen lelki nomáddá, mert az Úr vele van, őrizi bátorságát; mert az Úr minden akadályon átsegíti, minden munkájában megsegíti; mert az Úr minden veszedelemben megoltalmazza, mert az Úr jelenléte a halál közelségéből következő létbizonytalanság félelmei és nyugtalanságai közepette a hit biztonságára és bizonyosságára vezérel. A lelki nomádság helyett válasszuk az Úrban való hit szerinti életformát, mert „akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el” (Ézs 40,31). Ilyen el nem fáradó, ilyen el nem lankadó, ilyen szárnyra kelő lélek az Úrral járó nomád Énok.

Énoknak családja van: „...és nemze fiaikat és lányokat”. Az Istennel járó apjuk családi közösségében boldogok lehettek Énok fiai és leányai. Az Úrral járó férfi a gyermekeivel minden körülmények között hűségesen együtt járó édesapa. Az Istennel járó édesapát apai hivatása betöltésében nem akadályozzák lelki nomádságra készítő bűnök és bűnös szenvedélyek. Az Istennel járó Énok ma is az édesapák példaképe lehet. Istennel járó apákkal minden bizonnyal gyermekeik is szívvesen és örömmel együtt járnak az élet útjaiban, mert az Istennel hit szerinti közösségben lévő édesapák a családot igazi szeretetközösséggé nemesítik, míg a lelki nomádságban élő apák a családot áldatlan viták és perpatvarok tüzfészkevé teszik és az elidegenedés szellemét honosítják meg ott, ahol a szeretetnek és békességnek kéne csókolgatniok egymást.

II.

„És mivel Énok Istennel járt vala, eltűnék.” Ilyen meglepő fordulatot vesz az Énok ósabaya élettörténetéről szóló bibliai tudósítás. E váratlan fordulat valószínű erősen megrázkódtatta Énok családját. Bizonyára kísérletezhetek apjuk felkutatásával, de Énokot sem élve, sem halva sehol sem találják. Nem maradt utána semmi nyom, semmi áruló jel. Sem öltözékének parányi foszlánya, sem tenyéryi vérfolt. Mi történt Énokkal?

Feleletet alapigénk ad: „Isten magához vevé”, „Isten felvitte őt”. Isten Énoknak egy olyan sajátos véget adott, mely teljesen különbözik a többi ósáta életének végétől, mely teljesen különbözik a mi életünk végétől is. A többi ósáta életútjának, miként a mi életutunknak is, a vége a könyörtelen halál. A kikerülhetetlen szigorú halál. Márpedig Énokot azért viszi fel, azért veszi magához az Úr, hogy „ne lásson halált”. Isten e tétével hatalmasan bebizonyította a halál fölötti szabad úr voltát. Isten e tétével nyilvánvalóan kijelentette, hogy az általa tisztaságban és szentségben teremtett ember életéhez nem tartozott hozzá a szükségképpen, kikerülhetetlen halál, hogy az ő képre és hasonlóságára teremtett ember életének nem természetes vége a halál. Isten e tétével egyben kijelenti ember-gyermekei feletti szabad úr voltát. Isten szabad jótetszése szerint rendelkezik legkedvesebb teremtményével, az emberrel. Isten így mutatja meg Ádám szomorú esete óta először, hogy a halál nem tartozik az általa teremtett ember létrendjéhez. Isten így mutatja meg, hogy milyen véget szán annak, „aki kedves volt számára”. Isten így mutatja meg Ádám szomorú esete óta először, hogy mire képes a számára kedves emberért, hogy mire képes kedves embereiért. Mivel Énok Isten kedves embere, Isten kiiktatta életéből a halált. Isten kedves emberét a vele való földi együtt járásból egyenesen a vele való teljes közösség, a vele való örökös együtt lakozás örök boldogságába viszi fel a mennyekbe. A hit által és a hitben Istennel járó Énok azt a kegyelmi ajándékot kapja Urától, hogy elkerülheti a szomorú öregkor megroskadt-megroggyant kínos napjait; földi porsátora lassú, fokozatos megromlásának testi és lelki kínjait; a közelgő végelgyengülés magatehetetlenségében a halál borzalma tudatos átélésének naponkénti gyötrelmeit; a haláltusa roppant küzdelmét; a „porból lettél, porrá válsz” átka büntetésének végigszenvedését. Bibliánk Énokról nem mint megroskadt, megrokkant, magatehetetlen aggastyánról beszél. Ha figyelembe vesszük azt, hogy Énok életkora Matuzsálem nevű fia életkorának alig valamivel több mint a harmada, akkor mintegy feljogosítva érezzük magunkat annak megállapítására, hogy Isten Énokot teljes erejében, testi és lelki erejének teljességében, testestől-lelkestől veszi magához.

Isten kedves emberét, Énokot, magához veszi. Énok nem a megsemmisülés feketeségében, nem a fekete megsemmisülésben oldódik fel, hanem Isten mennyei hajlékába kerül, abba a boldogságba, melyet maga Isten készített az őt szeretőknek. Kedves embereinek. Azonban éppen most, éppen ebben az összefüggésben kell nagyon komolyan meghallanunk az Igét: Isten nélkül lehetetlen tetszeni Istennek (Zsid 11,6).

III.

Isten Énokot magához veszi. Magához emeli, magához öleli a halál elől. Énok nem lett a halál martaléka. Énok felvitetése Istennek a bűn és a halál fölött diadalmaskodó szeretetéről beszél. Istennek arról a szeretetéről beszél, mely szüntelen kész kedves emberei üdvöztetésére; Istennek arról a szeretetéről beszél, mely hajlandónak és késznek mutatkozik a bűnbocsánat ajándékozására, a „porból lettél, porrá válsz” büntetésének feloldására, kész az utolsó ellenséggel, a halállal való végleges és teljes leszámolásra. Énok felvitetése azt példázza, hogy Isten kedves ember-gyermekeivel itt, ezen a földön úgy kíván a hitben és hit által szeretetközösségben élni, hogy e közösség folytonosságának megzavarása vagy megzavarodása nélkül, a közösség megszűnése nélkül Isten hajlandó ezt a közösséget töretlenül tovább folytatni a mennyek országában, a szemtől szembe való látás beteljesülésének boldogságában, boldog beteljesülésében is.

Énok felvitetése családja, későbbi leszármazottai, majd nagy néppé terebélyesedő utódai számára a nagy mementó! A nagy emlékezés és a nagy emlékeztetés arra az Istenre, aki Énok felvitetésében egy olyan figyelmeztető jelt ad a hitben vele járó ember-gyermekei számára, mely szinte végtelennek tetsző időn keresztül azt hirdeti és azt példázza, hogy Isten szíve szerint kész kegyelme teljességében a bűnössé vált Ádámnak adott ígéret szerint a kígyó fejére taposni (1Mt 2,15); hogy Isten szíve szerint kész és hajlandó az Énokkal szemben tanúsított tettét egyetemessé tenni; hogy

Isten szíve szerint kész és hajlandó az Énokkal szemben gyakorolt kegyelmet egyetemessé tenni és kiterjeszteni mindazokra, akik őt szeretik (Róm 8,28).

Míg Isten Énokot magához vette, hogy ne lásson halált, addig a kígyó fejére taposó, az egyetemes bűnbocsánatot ajándékozó Messiás Krisztust azért adják halálra, hogy benne és általa örökre feltárja a mennyek országának kapuját, az örök élet dicsőségét mindazon ember-gyermekei számára, akik magukat lelki nomádságuk áldatlan állapotában a halál rokonának képzelik, de akik erősen igyekeznek arra, hogy a lelki nomádság bolyongó vándoraiból Szentlélek által Isten kedves embereivé minősüljenek.

Isten kedves gyermekét, az Úr Jézus Krisztust, érettünk, miattunk és helyettünk azért adja a keresztes kínos halálára, hogy a keresztre való felemeltetése engesztelő áldozat legyen, hogy megjárva a halál mélységeit, felemeltessék mennyei dicsőségének honába, hogy a mennyei Atyához visszatérő Jézus mennyei Atyjának házában lakozó helyet készítsen számunkra, hogy felemeltetése után mindnyájunkat, kedves embereit, magához vonzzon (Jn 12,32).

Isten így mutatta meg egykor és így mutatja meg most számunkra is, hogy milyen sorsot szánt és szán kedves gyermekeinek. Isten szíve szerint hajlandó és kész a mi Urunk Jézus Krisztusban arra, hogy kedves embereit a vele való hit szerinti földi közösségből közvetlenül átvigye a vele való mennyei közösség dicsőségébe és örömébe.

Ebben az ünnepi órában, amikor gyülekezetünk kedves növendékei készen állnak szent hitükről személyes bizonytságot tenni, hálaadással gondolunk mennyei Atyánkra, aki az Úr Jézus Krisztus mennybemenetelének szent ünnepén Énok példájában azt szemlélteti, hogy mire volt kész és képes kedves embereiért. Mennyire fontos az, hogy a keresztyén anyaszentegyház úgy nevelje fel Isten rábízott gyermekeit, hogy azok minden időben valóban Isten kedves emberei lehessenek és legyenek. Milyen fontos az, hogy a keresztyén anyaszentegyházunk ölen a szülők és nagyszülők személyes példájuk által gyermekeiket és unokáikat egész kicsi kortól úgy neveljék és neveltessék, hogy azok életük minden napján Isten kedves emberei lehessenek és legyenek.

E keresztyén nevelési eszményünk megvalósítására törekvő szent igyekezetünket bizonyítja mai konfirmációnk is, amikor atyáink győzelmes hitvallása újból megszólal kedves fiaink, leányaink szívében és ajakán: Mert nemcsak lelkem vitetik ez élet után Krisztushoz, az ő Fejéhez, hanem testem is Krisztus hatalma által lelkemmel ismét egyesül és Krisztus dicsőséges testéhez hasonlatos léssen (Heidelbergi Káté). Ámen.

Szekeres István

Két beszéd...

Alapige: Apostolok cselekedetei

10,30a.33–35

Bibliolvasás: Jakab 2,1–13

A felolvasott szent Igéből két beszéd hangzik felénk. Az egyik beszéd a gyülekezeté, a másik az igehirdetőé. Különös, hogy a gyülekezet nevében egy olyan pogány ember beszél, aki keresztyén szeretne lenni. Ez a pogány ember maga köré gyűjtötte háza népét, rokonait, barátait, hogy amikor megérkezik az igehirdető Péter apostol, együtt hallgassák Isten Igéjét.

I.

Mit mond a gyülekezet nevében Kornéliusz százados? „Mi mindnyájan” egy gyülekezetet alkotunk. — Amikor mi gyülekezetről beszélünk, elsősorban azokra az atyafiakra gondolunk, akik meg vannak keresztelve, egy hitet vallanak velünk, ugyanazon faluban, városban vagy nagyobb város esetében ugyanabban a városrészben élnek. Tehát ezen az alapon mondjuk, hogy a radnóti református gyülekezet.

Gyülekezetről beszélünk akkor is, amikor hívő keresztyén emberek istentiszteleti alkalomra gyűlnek össze a templomba vagy más istentiszteleti alkalomra, talán esküvőre, talán temetésre. De lehet olyan gyülekezet is, amikor különböző vallású emberek — éppen azért, mert rendkívüli alkalomról van szó — összegyülekeznek és együtt hallgatják Isten Igéjét, együtt imádkoznak, együtt énekelnek. Tehát fogadjuk el azt, hogy gyülekezet az a közösség, amely egy meghatározott faluban vagy városban él és ugyanazt a hitet vallja, de gyülekezet az is, amikor különböző vallású emberek közössége istentiszteleten együtt hallgatja Isten Igéjét, együtt imádkozik és együtt énekel.

A második gondolat, amit a gyülekezet nevében mond el Kornéliusz: „most”, éppen most vagyunk egy gyülekezet. Mindig egy gyülekezetben élünk és egy gyülekezetben gondolkozunk. Tehát mi radnótiak a radnóti gyülekezetben élünk, akár a templomban, akár úton, akár a munkahelyen vagyunk. Mi minden esetben ebben a gyülekezetben kell hogy gondolkozzunk, és gondolkozásunk mindig arra kell hogy irányuljon, hogy a mi gyülekezetünk minél inkább hasonlítson arra a képre, amelyet ki akar alakítani az anyaszentegyház és a gyülekezet Ura, Jézus Krisztus. Tehát „most” a gyülekezet mi vagyunk, akik a templomban összegyülekeztünk.

Harmadszor csodálatos dolgot mond el Kornéliusz: „mi mindnyájan Isten előtt állunk”. Nem az igehirdető előtt, hanem Isten előtt. Gondolatok-e arra eddig, hogy amikor a templomba jöttök vagy más istentiszteleti alkalomra mentek, akkor nemcsak embertársaitok közösségében vagytok, hanem Isten közösségében is!? Hiszen Jézus Krisztus a tanítványoknak azt ígérte, hogy ahol ketten-hárman összegyülekeznek az ő nevében, ő maga is jelen van ott. Mi ezt úgy értelmezzük, hogy Jézus Krisztus itt van közöttünk az ő Szentlelke által. Tehát nekünk úgy kell gondolkoznunk, úgy kell éreznünk, úgy kell együtt lennünk a templomban vagy más istentiszteleti alkalommal, hogy együtt vagyunk Istennel. Gondolatok-e arra, hogy amikor elbeszélgettek itt egymás között istentisztelet előtt vagy után, akkor Isten színe előtt és Isten közösségében beszélgettek? Ezek a beszélgetések olyanok voltak, amilyenek voltak a múltban, de a jövőben figyeljete arra, hogy Isten mindent hall, mindent tud és mindent figyelemmel kísér.

Mi minden istentiszteleten Isten és egymás közösségében vagyunk. Mi, akik itt vagyunk, valamennyien elmondhatjuk, hogy ünneplőruhába öltöztünk, s mielőtt ünneplőruhába öltöztünk volna, otthon megfelelő tisztálkodást végeztünk. Ugyanúgy, ahogy a külső tisztálkodást végeztük, ahogy ruhát cseréltünk, ugyanúgy kell lelkivilágunkat is átalakítanunk. Olyan gondolatokkal és érzésekkel kellene Isten elé állanunk, hogy kedvesek lehessünk előtte.

Negyedszer azt mondja Kornéliusz: mi azt akarjuk meghallgatni, „amiket Isten neked parancsolt”. Mit jelent ez? Az igehirdető eszköz az anyaszentegyház, a gyülekezet Ura, a Jézus Krisztus kezében. A gyülekezeti tag nem a szószéken lévő igehirdető beszédére kell hogy figyeljen, hanem Jézus Krisztus beszédére, és Jézus Krisztus beszédének kell engedelmeskednie. Ezért olvassuk a Jakab levelében: „Az Igének pedig megtartói legyetek és ne csak hallgatói, megcsalván magatokat” (Jk 1,22). Mert aki nem feledékeny hallgató, hanem követője Isten Igéjének, „az boldog lesz az ő cselekedetében” — olvassuk tovább.

II.

Az igehirdető Péter első bizonyágtétele így szól: „Bizonnyal látom, hogy nem személyválogató az Isten.” Erről győzött meg Isten az utolsó napokban Joppében, a Simon nevű tímár házában nyert látomásban. Most pedig itt a ti közösségetekben, amelynek tagjai tartozhatnak más-más néphez vagy más-más törzshöz. Mi ezt kiszélesíthetjük azzal a gondolattal, hogy Isten nem azt nézi, hogy kinek milyen színű a bőre, milyen nyelven beszél, mi a társadalmi helyzete, hanem Isten „azt nézi, ami a szívben van” (1Sám 16,7).

Valljuk meg őszintén és becsületesen, mi ezt tudtuk eddig is, tudjuk most is. Lehet, hogy volt bennünk olyan törekvés, hogy ne tegyünk különbséget ember és

ember között, de mégis megtettük. Lehet, hogy ennek ellenére a jövőben is meg fogjuk tenni. Most arra kötelez bennünket Isten, hogy próbáljuk ránevelni magunkat, hogy a másik ember is ember, hogy a másik emberért is ugyanúgy halt meg Jézus Krisztus a Golgota keresztyén, mint érettem. Meglehet, hogy egyik-másik ember belső emberének szépsége és tisztasága miatt kedvesebb Isten előtt, mint sok más ember, akit én ezeknél előbbre helyezek. Gondoljunk a gazdag és Lázár példázatára. Bizonyára a gazdagot sokan megbecsülték gazdagsága miatt, Lázárt, a koldust viszont megvetették. Amikor bekövetkezett mindkettőjük számára a halál, Lázár Isten országába került, a gazdag kárhozatra jutott. Ne vágjunk elébe ítélkezéseinkkel Isten ítéletének. Erről győződött meg Péter is, hiszen ezért mondta: „Bizonyal látom, hogy nem személyválogató az Isten.”

Az ígéhirdető Péter második bizonyágtétele így szól: „Minden nemzetben kedves őelőtte, aki őt féli és igazságot cselekszik.” Mit jelent Istent félni? Hinni azt, hogy van Isten. Ez nem magától értetődő dolog, mert jól tudjuk, hogy négy évtizeden át az óvodától az egyetemig mindenkit arról akartak meggyőzni, hogy nincs Isten. Van Isten! Ez az Isten teremtő, gondviselő és megváltó Isten. Ez az Isten teremtette a világot. Isten teremtette egyenként és együttesen az életünket. Isten nemcsak megteremtette az életet, hanem gondot is visel mindenre, amit megteremtett. Isten feláldozta Jézus Krisztust a Golgota keresztyén, hogy mi bűnbocsánatot, üdvösséget és örök életet nyerhessünk. Akinek van hite, hogy ezt a kegyelmet elfogadja, az nem kételkedik Isten ígérésében. Ez az első feltétele az Isten előtti kedvességnek.

A második feltétel az, hogy igazságot cselekedjék. Vagyis, aki kedves akar lenni Isten előtt, irtson ki minden hamisságot a lelkéből. Isten azt akarja, hogy minden gondolatunkat, minden érzésünket és minden cselekedetünket a szeretet irányítsa. Ezért tanította Jézus Krisztus: szeresd Istent, szeresd felebarátodat!

Ezek után felmerülhet bennünk egy kérdés: mi lenne, ha a világ emberei kezdettől fogva Isten akarata szerint éltek volna? Mi lenne, ha a mai naptól megváltozna az emberek gondolkodása, érzése és cselekedete? Csodálatos dolgok lennének. Az emberek között nagy lenne az egyetértés és a békesség. A népek és nemzetek a vitás kérdéseket nem acsarkodással, nem háborúkkal oldanák meg, hanem az Ige mértéke alatt. Mit tehetünk mi azért, hogy ez így legyen? Imádkozzunk azért, hogy ez valóban így legyen. Ámen.

Sieghárd Schaupp

Keresztyén életszabályok

Alapige: Róma 12,9–16

Bibliailvasás: János 2,1–11

I.

Pál apostolnak a Rómabeliekhez intézett levele részletes levél. Az apostol több témát érint. Azonban az egész levelén egyetlen kíváncsalom vonul végig. Pál Isten Igéjét szeretné átadni a gyülekezetnek, hogy az bátorságot adjon neki és a Jézus Krisztusba vetett hitében megerősítse.

A római keresztyének egy óriási birodalom központjában éltek. A császár korlátlan úr volt. Pál emlékezteti a római keresztyéneket hitükre: „Mert azért halt meg és támadt fel és elevedett meg Krisztus, hogy mind holtakon, mind élőkn uralkodjék” (Róma 14,9). Krisztust mint valóságos Urat elismerni a császári palota közelében iszonyatos merészség volt. A keresztyének a maguk hitvallásával nemcsak a császárral álltak ellentétben, hanem általában a római polgárokkal is. A rómaiak életelemévé vált a jobb és magasabb dolgok után való állandó törekvés. A keresztyének mindannak ellenére, hogy a legnagyobb Úrhoz tartoztak, mégsem törekedtek a magas dolgok után, hanem megelégedtek a szerényebb dolgokkal.

Aki az akkori Rómában lakott, az kiváltságos időben élt. A római törvények a legtávolabbi tartományok számára is biztosították a békét. Egyébként sehol a világon sem folytattak olyan magas filozófiát, és sehol sem műveltek olyan fejlett költészetet és beszédművészetet, mint éppen a birodalom fővárosában. Sehol sem volt olyan szépsége az egymást felülmúló ünnepélyeknek, mint ott. Élvezet volt Rómában élni.

Azonban e kor gondolkodói előtt nyilvánvaló volt, hogy nincs minden rendben. A város kapui előtt terjedtek el a szegénynegyedek. A módos emberek között elégedetlenség és életuntagság uralkodott. Ez hozta előtérbe a filozófusokat, akik az alacsonyrendű vágyakozásból és megkötözöttségből a magasabb rendű lelki és isteni szintre akarták emelni az embereket. Ez ellen a felfelé való törekvés ellen ír Pál a római keresztyéneknek: „Ne kevélykedjete, hanem az alázatosakhoz szabjátok magatokat” (12,16).

Talán nem állják meg helyüket a keresztyének a kulturális, lelki és vallásos magasságokkal való versenyfutásban? Lemondtak minden fejlődésről és önként választották az alacsonyrendűség és alázatosság szintjén való létet? Ellenkezőleg! Ezt írja Pál: „Az éjszaka elmúlt, a nap pedig elközelgett.” Mindaz, amit az üdvösségnek ez a napja fog hozni, teljesen különbözik attól, amit akkor a római emberek reméltek. A Krisztus üdvödej nem a túlfinomult intézkedések által létrehozott politikai rend biztosításában, sem a szokások és a kultúra által kimunkált újabb és újabb finomságok felé való törekvésben állt. Az üdvösség nem abban áll, hogy az önmegváltás érdekében történő fáradozásaink gyümölcsöt hoznak. Amikor Krisztus elhozza számunkra a maga üdvösségét, akkor az alázatosokhoz fog fordulni. Krisztus e világot uralkodási igényét abban fogja megvalósítani, hogy felfigyel a megvetettekre és véget vet a kisemberek szükségének. A keresztyének már most erre tekintenek. Ez határozza meg cselekvésüket és életgyakorlatukat.

Valóban, Pál valami mást kínált, mint a bölcsesség hirdetői és a vallásos tanítók Róma nagy piacán? Végeredményben nem bölcs tanácsok és életszabályok azok, melyeket az apostol a keresztyének lelkére köt? Az előbb felolvasott bibliai rész úgy tűnik, mintha tiszta figyelmeztetéseket tartalmazna. A 12. fejezet elején nyomatékosan azt mondja Pál: „Kérlek titeket!” Majd újból megjegyzi: „Kérlek titeket ... az Istennek irgalmasságára.” Mielőtt a keresztyének bármibe is belekezdenének, Isten a maga irgalmas cselekedetével már megelőzte őket. Pál figyelmeztetései és kérései azonban egészen másképpen csengenek, mihelyt kifejezetten a keresztyén élet alapfeltételét nevezik meg. A görög szöveget a következőképpen lehet fordítani: mivel a Krisztus szeretete munkálkodik bennetek:

- vessétek meg a gonoszt és ragaszkodjatok a jóhoz;
- szeressétek atyátok fiait és a tiszteletadásban egymást megelőzzétek;
- ne legyetek restek abban, amit tesztek, hanem legyetek buzgók lélekben, mivel Krisztus szeretete munkálkodik bennetek;
- vegyétek komolyan azt, amit a pillanat követel, és örüljete az előre látható reménységnek;
- legyetek türelmesek a háborúságban és állhatatosak az imádkozásban;
- vegyétek magatokra a szentek szükségét és gyakoroljátok a vendégszeretetet;
- áldjátok azokat, akik titeket üldöznek, áldjátok és ne átkozzátok;
- sírjátok a sírókkal és örüljete az örülőkkal.

Pál azt írja le, hogy miként viselkednek a keresztyének, amióta „Isten szeretete a Szentlélek által kitöltetett a mi szívünkbe” (Róm 5,5). Egyidejűleg Pál arra figyelmezteti a római keresztyéneket, hogy le ne térjenek az eddig követett útról. Krisztus szeretete ajándékként adatik a keresztyéneknek. Mivel az Krisztusból árad ki és nem bennünk keletkezik, ezért ez a szeretet valódi, hátsó gondolatoktól mentes, egyszerű és egyértelmű. Ezért a keresztyének cselekvése ebben a világban nem csüggedt, bizonytalan tapogatózás a helyes út felé. A keresztyének Krisztus útjára állítottak, és ezen az úton haladnak Isten kimeríthetetlen erejének segítségével. Ez vezeti őket a kis dolgokban, de ezekből nő ki az a csodálatraméltó magatartás, mely a keresztyének életében tapasztalható.

II.

1. Krisztus szeretete nem a szívünk valamilyen érzésében jut kifejezésre, hanem mindig a cselekvés által való tiszta döntéshez, a jó és gonosz közötti döntéshez vezet. Első pillanatban a jó és a gonosz közötti különbségtétel könnyűnek tűnik, és nyilván könnyűnek tűnik a jó követése is. Azonban számtalan probléma adódik akkor, amikor ezt át kell élni! A mi egyre komplikáltabbá váló világunkban nagyon gyakran határhelyzetben döntünk, amikor már nehéz megkülönböztetni a jót a rossztól. Például helyes vagy helytelen egy olyan utat lezárni, melyen gyakran gázolnak el gyermekeket, akik nem tudják helyesen felmérni a közeledő autók sebességét?

A döntés jelentősége abban tűnik ki, hogy Krisztus szeretete a kis dolgok felé fordul. Ő megengedheti magának azt, hogy magányos embereket óvjon, anélkül hogy tekintettel lenne a lüktető népgazdaság vagy választásoktól függő politika magas érdekeire. A Krisztus szeretete a gyanakvások és megvetések ellenére is ezt a szolgáló utat választja, mivel így győzi le a gonoszt és így támogatja a gyengéket és a védteleneket. Megszünteti a gonoszt, melynek az a szándéka, hogy az embereket lealacsonyítsa, hogy így mások aztán a megalázottak vállán fölemelkedjenek. Ragaszkodik a jóhoz, miként a férfi és feleség ragaszkodik egymáshoz. Nem tehet mást, mint hogy annak a jónak a szeretetében él, mely a gonosz ellen dönt.

2. A keresztyének szeretete, mivel Isten szeretetének abból a forrásából él, amely lehajol az aláztosokhoz, megtalálja a gyülekezetben a testvérek iránti helyes viszonyulást. Ez a keresztyén testvéri szeretet nem keresi a lelki rokon érzelműekkel való hangos összecsengés emelkedett pillanatait. Ellenkezőleg, mindig a kis dolgok felé fordul, mivel minden gyülekezetben számos ellentétes véleménynek és lelki törekvésnek megvan a maga képviselője. A keresztyén szeretet úgy szereti a testvért a gyülekezetben, mint a megbékült ellenséget. Miként Isten egykori ellenségei megbékültünk az Úrral, úgy kell a keresztyén gyülekezetben belül a testvéri szeretet jegyében megbékelnünk egymással.

Mint keresztyének, egyedül Jézus Krisztus által tartozunk együvé. A testvéri szeretet a testvért engedelmesen szolgálja, mivel így cselekszik Krisztus akarata szerint. Mond egy-egy barátságos szót. Megpróbál a másik helyzetével azonosulni, és a testvér szükségéi iránt érdeklődik. A keresztyéneknek ilyen értelemben kell szeretniük egymást. Ez a döntő szolgálat. A gyülekezetben kell kezdeni a szembenállókkal való megbékélést, mert csak így lesz lehetőség a kívül álló ellenségekkel való megbékülésre is.

3. A Krisztusból eredő szeretet nem vár viszonzószereket. Ezért nem rest, hanem kezdeményező szeretet. A Krisztus szeretete leleményes, ami az ellenségek kibékítéséből áll. Nem hátrál meg attól, hogy hálátlanságot fog aratni. A Krisztus szeretete mindig kitartó, amikor a szükségben levő emberekért felelősséget kell vállalnia. Ebben nem akadályozza „a fent lévők” embertelenségének az érzése.

4. Mivel Krisztus szeretete az aláztosokhoz fordul, megtalálja azokat, akiket ez a szeretet már betöltött, és megtalálja azt az időt és órát, melyben közeledhet a felebarát felé. A keresztyéni szeretet azokban a jelentéktelennek tetsző, de mély pillanatokban végzi a maga szolgálatát, amikor ezt szükségesnek látja. Cselekvésében alkalmazkodik az időhöz, és mindig úgy jár el, hogy a másik idejét tiszteletben tartja. Mivel a jelenben mindig józanul cselekszik, ezért boldog reménységgel szabad látnia azt a jövődőt, amelyben az Úr Krisztus a maga szeretetével teljességre vezetni ezt a világot. A keresztyén szeretetnek van cselekvési lehetősége, mivel tudja, hogy ennek a világnak az állapota nem rekedt meg a bűnben. Krisztus által most és a jövőben is nyitva áll a keresztyén ember számára az élettér, az életpálya.

5. Nagyon fontos: Krisztus szeretete, azáltal, hogy lehajol a kis emberekhez és a kis dolgokhoz, már életteret nyit számukra, majd a jövődő számára is. Ha egy keresztyén embert egy kedves személy elvesztése, betegség, szerencsétlenség, gyász és szenvedés által próbára tesz az élet, akkor ez az időszak sem elveszett számára, mivel így tárul fel számára az az élettér, amin türelmesen át kell haladnia. A türelem

egyszerűen nem azt jelenti, hogy tarthatatlan helyzetben is mindaddig kitart, amíg egy nap kedvező változás áll be. A keresztyén ember úgy gyakorolja a türelmet, hogy aktívan dönt a szenvedésben és nyomorúságban való kitartás mellett. Azonban tudja, hogy nem saját erejéből él, hanem a Krisztus által feltárt jövőből. Az ilyen időben azért az a legfontosabb tevékenysége, hogy Istent ígéretei megvalósítása érdekében ostromolja. Az imádságban való kitartás nem egy olyan magasabb rendű vallásosság jele, amely elfordult a mindennapi élettől és a pillanatnyi szükségletektől. Az imádságban való kitartás Istenhez való reményteljes és sürgős odafordulás a bánat mélységeinek élethelyzetében.

6. Mivel a Krisztus szeretete a kicsiny dolgokhoz való odafordulás által fenntartás nélkül feltáru a felebarát előtt, ezért a Krisztus szeretete gondját viseli a keresztyéneknek. Ezek lehetnek akár helyi gyülekezetek rászorult tagjai, akár a világméretű ökumené keresztyénei. Krisztus szeretete által a keresztyének minden olyan eszközt használhatnak, amit rendelkezésükre bocsátottak. Minden, amink van, közös vagyon. Ez a megfogalmazás érvényes a vendégszeretetre is, mely megszegyenítő módon tapasztalható földünk déli országaiban.

7. A Krisztus által ajándékozott szeretet megtanulta, hogy megbékült ellenségnek tekintse a testvért a gyülekezeten belül. De nem huny szemet afölött sem, hogy a gyülekezeten kívül léteznek olyan emberek, akikről azt vélik, hogy megbékélés nélküli ellenségek maradnak. Ezek a gyülekezeten kívül élő vagy szenvedő emberek sokszor szoktak gúnyolódni az „egyházi munkásokkal”, és kárukra kedvezőtlen megjegyzéseket szoktak tenni. A gyülekezet ezeket az embereket is Isten szemével nézi, és arra kéri Istent, hogy valósítsa meg kegyelmi akaratát az ő életükben is.

8. Mivel a Krisztus által ajándékozott szeretet jelen van az emberekben, ezért azok szívük mélyéből együtt éreznek a sírókkal, osztoznak szomorúságukban és panaszukat Isten előtt kitarják. Ezért ez a szeretet teljes erővel magasztatja azt az Urat, aki a szomorúak szívét ismét örvendezővé teszi, mivel ő „megbocsátja minden bűnödöt, meggyógyítja minden betegségedet. Aki megváltja életedet a koporsótól, kegyelemmel és irgalmassággal koronáz meg téged” (Zsolt 103,3—4).

III.

Ebben a szeretetben értsetek egyet ti is — írja Pál a rómaiaknak. Azok számára, akik még mindig kételkedve kérdezik, hogy valóban van-e szeretet, azok számára, akik felismerik ezt a szeretetet önmagukban, még egyszer megismételjük. Ez nem a ti szeretetetek! Ez Krisztus szeretete bennetek. Ezért bárki közülünk beismerheti, akárcsak az apostol: „Nem mondom, hogy már elértem, vagy hogy már tökéletes volnék, hanem igyekszem, hogy el is érjem, amiért meg is ragadott engem a Krisztus Jézus” (Fil 3,12). Ámen.

Fordította: Gyenge János

Esketési beszéd

Bustya Dezső

Elveszteni és megtalálni

Alapige: Máté 16,25

Lehet ettől az istentiszteleti szolgálattól igen keveset vagy igen sokat várni. Mondanom sem kell, hogy egyik sem helyes.

Lehet úgy gondolni, hogy az anyakönyvi hivatalban már megkötött házasságra egy kis ráadást jelent ez a templomi szertartás, amitől ünnepélyesebb, szebb lesz az esküvő, évek múlva romantikusan lehet majd milderre visszaemlékezni. A sok fénykép között lesz olyan is, amelyen kettőtök alakját keretezi a templomi környezet. Ha csak ez, ha csak ennyi volna ez az istentisztelet, a legjobb volna elhagyni.

De lehet azt is várni, hogy most tőlem valami olyant hallotok, ami a boldog házaseslet receptje lesz. Ezt így tegyétek, azt meg amúgy, ezt és ezt sohase tegyétek, és akkor minden jó lesz, akkor minden egészen olajozottan, zökkenő nélkül fog menni. Meg kell vallanom, hogy a boldog házaseslet receptje nincs a birtokomban, de egyetlen lelkipásztor birtokában sem. Sőt: mindenkit szeretnék kiábrándítani, aki azt gondolja, hogy az ember életének célja a boldogság. Ezt csak az önző ember véli, de hamarosan csalódnai is fog vélekedésében. Az ember életének célja sokkal több az egyéni boldogságnál, mert az nem más, mint Isten dicsőségének a szolgálata. S ha ezt a felülről adott célt betöltjük, akkor van igazi örömrünk ebben az életben.

Mi lehet tehát a mostani istentisztelet tartalma? Ez: rámutatni az Ige szavaival arra, hogyan tölthetitek be mint házastársak Isten rendelését az ő dicsőségének a szolgálatában.

1. Igénk ezt mondja: „Aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt; aki pedig elveszti az ő életét énérettem, megtalálja azt.” Ezt a mondatot Jézus mondja, tehát több ez, mint valami frappáns paradoxon. Mi a tartalma Urunk szavainak?

A tapasztalat azt mutatja, hogy az emberek nagy része mindenáron boldog akar lenni. Nekem jogom van a boldogsághoz, tehát mindenképpen boldog akarok lenni. Ez az individualista ember álláspontja. Erről mondja Jézus: Ez az ember meg akarja tartani az életét. És amíg görcsösen ragaszkodik hozzá, jelszava ez: enyém legyen az öröm, a gondtalanság, a felhő nélküli napsütés — úgy tesz, mint a havat szorongató kisgyermek. Minél jobban meg akarja tartani az életét, a társát, a pillanat örömét, bizonyosan el fogja veszíteni azt.

Olvastam valahol egy régi esküvői történetet. Az idős lelkipásztor megkérdezte a vőlegényt: Ugye, fiam, boldog akarsz lenni? Hát persze, felelte az. És te, leányom? Természetesen én is — hangzott a felelet. Akkor ne kössetek házasságot — volt az idős pásztor tanácsa. Csupán úgy léphettek házasságra, ha nem magatok akartok boldogok lenni, hanem a másikat, a társat akarjátok boldoggá tenni!

2. Ugyanezt mondja Jézus üzenete, parancsa is. El kell veszíteni önmagunkat a másikért. Az élettársért. A gyermekért. Az otthon békeségéért. Az embertársakért.

Emberi hivatások szerint is erre rendelt benneteket Isten. A mérnök, míg okos gépeket alkot, amelyek fényt, meleget, energiát szolgáltatnak, nem önmagára gondol, hanem az embertársakra. Ezt jelölte ki számodra, kedves férfitestvérem, Isten. Neked pedig, kedves nőtestvérem, az orvosi pályát adta az Úr. Az orvos, míg mások gyógyítását végzi, feláldozza szabad idejét, pihenését, az úgynevezett magánéletét is. Akkor van öröme, ha szolgálata nyomán mások megépülnek, meggyógyulnak.

Mindketten Krisztus urunk útját járjátok, aki nem önmagának kedveskedett. Ő is elvesztette önmagát. Gabonamaggá lett, a földbe hullott, hogy önmaga feláldozása által sok gyümölcsöt teremjen. Ezt tette értünk Jézus — és így nekünk példát adott, hogy mi is hasonlóképpen cselekedjünk, hisz az ő nevééről neveztetünk.

3. Hogyan veszítitek el egymásért önmagatokat a házaseslet mindennapjain? A költő tanácsa ez:

Ha szeretsz, életed legyen
öngyilkosság, vagy majdnem az...

(Szabó Lőrinc: Semmiért egészen)

Az Ige tanácsa pedig így szól: legyen életed a másikért való áldozatos élet.

A Szentírásnak talán az egyik legszebb képe az, amikor a házastársak kapcsolatát Jézus és az anyaszentegyház kapcsolatához hasonlítja. A férfiúnak úgy kell szeretnie feleségét, miként Krisztus szereti az egyházát, életét adván azért. Az asszonynak pedig úgy kell engedelmeskednie férjének, miként az egyház engedelmeskedik az ő Urának, a Krisztusnak. Legyen így nálatok is! Mi pedig azért imádkozunk, hogy Krisztus együttes követésében elveszítve önmagatokat, megtaláljátok igazi önmagatokat, megtaláljátok egymást és az igazi életet. Amen.

Temetési beszéd

Cseh Zsolt

Kőszikla-örökség

Alapige: Zsoltárok 73,26

Két olyan kifejezéssel találkozunk ebben az Igében, mely nagyon találóan fejezi ki a hívő ember Istenhez való viszonyát. Ha határhelyzetbe érkezünk, valósággal kívánjuk, hogy legyen egy olyan biztos támpontunk, ahol megvethetjük a lábunkat. A halálnak semmiképpen sem adhatjuk meg magunkat. Mint ahogy a ti drága hozzátartozótok sem adta meg magát. A végsőkéig helytállt, hogy a bekövetkező halálon keresztül induljon tovább abba az irányba, melyet egész életében vallott.

Először is hadd mondjam el azt, hogy Istenhez való viszonya és az Úrral való kapcsolata élő, az élet minden vonatkozását átfogó kapcsolat volt. Szerette a gyülekezetet; annak közösségét, ahol megélhette hitének teljességét. Ne vegyétek rossz néven tőlem azt, hogy először is ezt említem meg. Én őt Isten gyermekei közösségének nagy családjában veszem számba. Amióta csak tudom, ott volt az ő állandó helye az első padosor utolsó padjában. Azok közé tartozott, akiket az igehirdető mindig szem előtt tartott. Milyen jó, hogy az utóbbi időben férjével együtt jöttek. Mindkettőjüknek, de különösen az ő hitének érzékenysége valóságos fokmérője volt az Ige szolgálata helyes végzésének. Milyen jó az is, hogy voltak és vannak olyanok, akiknek nem pusztán megszokás, hanem valóságos létszükséglet a gyülekezeti istentiszteleten való részvétel. Neki a hirdetett Ige mindenkor a szívét erősítő isteni kőszikla kellett hogy legyen s ugyanakkor az igazi mennyei örökségre való hívő utalás is. Jézus Krisztus ez a kőszikla, akire épült és épül az anyaszentegyház. Számára ez nem üres fogalom volt, hanem maga az élet. Ez határozta meg minden tevékenységét. Ezzel tudott hűséges jó feleség, áldozatkész édesanya és tevékeny nagyanya lenni. Hosszú időn át az éltette, hogy unokáiról gondoskodhatott. Így tudott jó társaságbeli barát nő, rokon és emberséges ember lenni. A társaságban való megjelenése, bölcs forgolódása, okos meglátásai mind-mind isteni ajándékként adtak számára s lettek általa közkinccsé elsősorban a családban s egyidejűleg az egyházi közösségben. Hála legyen Istennek, hogy így lehetett közöttetek és közöttünk, hogy ezekkel a lelki gyümölcsökkel, melyeket onnan felülről kapott, s amelyek szépen megérlelődtek benne, körötökben és körünkben egyaránt Isten dicsőségére szolgálhatott.

Közben meggyengült. A test és a szív fogyatkozni kezdett. Hol a szeme gyengesége, hol szíve gyengesége miatt maradt el a templomból s volt szüksége arra, hogy fokozottabb figyelemmel álljatok mellette. Mindig azt gondoltuk, hogy férje előtt fog elmenni, de nem így történt, s ki tudja miért neki kellett ezt az elválást is néhány hónappal ezelőtt átélnie? Még rendezgetett, férje hagyatékával foglalkozott, még a család felé tekintett — míg egyszer csak elérkezett ahhoz a határponthoz, amit nevezhetnénk az Ige szavával végső fogyatkozásnak, a szív és a test végső elfogyatkozásának. A szinte csonkig égett gyertya utolsó fellobbanásának.

Csak hogy itt nem lehet megállni és lezártnak tekinteni ezt az életet, bármennyire zárt egységben jelentkezett is az. A hívő ember az örökkévalóságot már itt a földön megkezdi. Sokat kóstolgatta ezt hitével az istentiszteleteken és az úrvacsoravétel alkalmain. Ezért mondhatjuk bátran az Ige bizonyosságát: „Ha elfogyatkozik is testem és szívem, szívemnek kősziklája és az én örökségem te vagy, ó Isten, mindörökké.” Ebben az irányban járta az élet útját, s ebben az irányban indult most tovább. Most belealudt abba az álomba, melyből valóban az örökkévalóság teljességében ébredünk és kelünk fel. Istenben élünk, Krisztusban élünk; Istenben halunk, Krisztusban halunk meg, s így jutunk az élet feltámadására. Ez a mi vigasztalódásunk forrása. Akinek van ehhez és ebben való hite, annak adatik ez a vigasztalódás. Még a könnyek között is a reménység fény sugara tör át, hogy megvilágítsa gyászotok, gyászunk sötéttségét. Isten, a világosság Atyja az ő világosságába hív és vár mindnyájunkat. Ámen.